

REPUBLIKA SLOVENIJA
VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

Gregorčičeva ulica 20–25, 1000 Ljubljana

T: +386 1 478 1000

F: +386 1 478 1607

E: gp.gs@gov.si

<http://www.vlada.si/>

**PREDLOG
SKRAJŠANI POSTOPEK
EVA 2025-2560-0039**

ZAKON O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O RUDARSTVU

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

- Pravni okvir

Zakon o rudarstvu (ZRud-1), ki je bil sprejet leta 2010, je v zadnjih petnajstih letih doživel več sprememb in dopolnitev, vključno z novelami ZRud-1A do ZRud-1E ter spremembami z drugimi predpisi. Trenutno je nacionalni pravni rudarski okvir urejen z Zakonom o rudarstvu (Uradni list RS, št. 14/14 – uradno prečiščeno besedilo, 61/17 – GZ, 54/22, 78/23 – ZUNPEOVE in 81/24, v nadaljnjem besedilu: ZRud-1), ki določa pogoje za raziskovanje in izkoriščanje mineralnih surovin, postopke podeljevanja pravic, nadzor, sanacijo ter prenehanje pravic. Cilji trenutno veljavnega ZRud-1 so zagotavljanje pravno predvidljivega podeljevanja in izvajanja rudarskih pravic, usklajenost z dokumenti urejanja prostora, varno in okoljsko odgovorno izvajanje rudarskih del, učinkovita sanacija ter nadzor.

Na podlagi ZRud-1 so bili doslej izdani podzakonski predpisi: Uredba o rudarski koncesnini in sredstvih za sanacijo (Uradni list RS, št. 91/11 in 57/13), Pravilnik o dražbi za izbiro nosilca rudarske pravice za raziskovanje in izkoriščanje mineralnih surovin (Uradni list RS, št. 32/17), Pravilnik o rudarski tehnični dokumentaciji (Uradni list RS, št. 32/17 in 58/17 – pop), Pravilnik o tehničnem soglasju (Uradni list RS, št. 1/18), Pravilnik o zahtevah za zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu in o tehničnih ukrepih za dela pri raziskovanju in izkoriščanju mineralnih surovin na površinskih kopih (Uradni list RS, št. 21/19), Pravilnik o klasifikaciji in kategorizaciji zalog in virov trdnih mineralnih surovin (Uradni list RS, št. 3/20). Uporablja se tudi del podzakonskih predpisov izdanih na podlagi predhodnega Zakona o rudarstvu (Uradni list RS, št. 98/04 – uradno prečiščeno besedilo, 68/08 in 61/10 – ZRud-1), ki je razveljavil Zakon o rudarstvu (Uradni list SRS, št. 17/75, 29/86 in 24/89) in temeljni Zakon o rudarstvu (Uradni list SFRJ, št. 9/66).

Pomemben strateški dokument na področju rudarstva predstavlja tudi "Državna rudarska strategija - Gospodarjenje z mineralnimi surovinami", ki jo je sprejela Vlada Republike Slovenije na seji dne 18. 10. 2018 in opredeljuje temeljne cilje ter ukrepe za usklajeno gospodarjenje z mineralnimi surovinami. Državna rudarska strategija je temeljni dokument, s katerim se določajo cilji, usmeritve in pogoji za usklajeno raziskovanje in izkoriščanje oz. gospodarjenje z mineralnimi surovinami v Republiki Sloveniji, ob upoštevanju posebnosti in razširjenosti posameznih mineralnih surovin v posameznih območjih in potreb trga po njihovem gospodarskem izkoriščanju. Osnovni cilj državne rudarske strategije je gospodarjenje, ki vodi

k zagotavljanju mineralnih surovin ter ohranjanju dostopnosti naravnih virov sedanji in prihodnji generaciji po načelih trajnostnega razvoja. Strategija vsebuje smernice, ki lajšajo takšno oskrbo. Temeljno načelo trajnostnega razvoja pri gospodarjenju z mineralnimi surovinami je uravnoteženost med gospodarskimi, okoljevarstvenimi in družbenimi vidiki. Gospodarski vidik zajema racionalno gospodarjenje (raziskave, izkoriščanje, oskrba in sanacije) z namenom zagotavljanja družbi potrebnih mineralnih surovin, ob povečevanju dodane vrednosti, ter varovanje dostopa do mineralnih surovin. Okoljevarstveni vidik je zmanjšanje negativnih vplivov izkoriščanja na okolje.

Za urejanje področja se uporabljajo tudi drugi predpisi, in sicer Zakon o interventnih ukrepih za pomoč gospodarstvu in turizmu pri omilitvi posledic epidemije COVID 19 (Uradni list RS, št. 112/21, 187/21 – ZIPRS2223 in 161/22 – ZT-1C, v nadaljnjem besedilu: ZIUPGT, uveljavljen 14. 7. 2021), ki je koncesionarjem omogočil 18 mesečno podaljšanje koncesijskih pogodb ter Zakon o interventnih ukrepih za preprečitev škodljivih posledic pri podaljševanju rudarskih pravic in koncesij (Uradni list RS, št. 63/23, v nadaljnjem besedilu: ZIUPRPK, uveljavljen 10. 6. 2023), še nadaljnje 30 mesečno podaljšanje rudarskih pravic. Oba skupaj sta prinesla podaljšanje za skupaj štiri leta.

Sprejet je bil tudi Zakon o obnovi, razvoju in zagotavljanju finančnih sredstev (Uradni list RS, št. 131/23, 81/24, 109/24 in 57/25, ZORZFS), ki je v 61. členu določil, da zaradi zagotavljanja obnove in razvoja na državni in občinski infrastrukturi ter vodotokih na prizadetih območjih ministrstvo, pristojno za rudarstvo, določi prednostni seznam za obravnavo vlog za pridobitev rudarske pravice za izkoriščanje mineralne surovine. Prav tako je določil, da ministrstvo postopek obravnave vlog za pridobitev rudarske pravice za izkoriščanje mineralne surovine, uvrščenih na prednostni seznam, vodi hitro in s čim manjšo zamudo za vlagatelje, vendar tako, da se lahko pravilno ugotovi dejansko stanje, zavarujejo pravice in pravne koristi strank ter izda zakonita in pravilna odločba. Ministrstvo za naravne vire in prostor je na podlagi 61. člena ZORZFS, konec marca 2024 določilo prednostni seznam za obravnavo vlog za pridobitev rudarske pravice. Za uvrstitev na prednostni seznam so bile izbrane štiri vloge, in sicer za pridobivalne prostore: Verd 3, Liboje 2, Andraž 3 in Pletovarje 2. Z obravnavo vseh štirih vlog se je pričelo takoj. Pri določitvi se je upoštevala zlasti vrsta, ustreznost in zadostnost mineralnih surovin, potrebnih za zagotavljanje obnove in razvoja na državni in občinski infrastrukturi ter vodotokih na prizadetih območjih, ter oddaljenost pridobivalnega prostora od lokacije porabe mineralne surovine.

Področje je tudi predmet normativnega urejanja na ravni Evropske unije, in sicer so med pomembnejšimi predpisi EU:

- Direktiva 94/22/ES o pogojih za izdajo in uporabo dovoljenj za iskanje, raziskovanje in izkoriščanje ogljikovodikov – zahteva pregledne, nediskriminatorne postopke podeljevanja pravic;
- Direktiva 2006/123/ES (storitev na notranjem trgu) – podaja horizontalni okvir za prost pretok storitev, pomemben za pogoje opravljanja reguliranih rudarskih storitev;
- Direktiva 2013/30/EU (varnost naftnih in plinskih dejavnosti na morju) – delno prenešana, relevantna z vidika varnostnih standardov in nadzora;
- Direktiva 2006/21/ES o ravnanju z odpadki iz rudarskih in ekstraktivnih dejavnosti ter Odločba 2009/359/ES o opredelitvi inertnih odpadkov – vpliv na pogoje sanacije in ravnanja z odpadki (ZRud-1 že povzema kriterije inertnosti);
- Uredba (EU) 2024/1787 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o zmanjšanju emisij metana v energetske sektorju in sprememba Uredbe (EU) 2019/942 in
- Uredba (EU) 2024/1252 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. aprila 2024 o vzpostavitvi okvira za zagotavljanje zanesljive in trajnostne oskrbe s kritičnimi

surovinami ter spremembi uredb (EU) št. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 in (EU) 2019/1020.

Na področju rudarstva neposrednih sektorskih mednarodnih pogodb s posebnimi normami za državno podeljevanje koncesij ni; relevantni so horizontalni okviri (npr. obveznosti iz Sporazuma o delovanju EU prek sekundarne zakonodaje, in iz Aarhuške konvencije v delu javnosti informacij in sodelovanja pri okoljskih postopkih, kadar so potrebne presoje vplivov po posebnih predpisih).

V času priprave predloga ni zaznanih odločb Ustavnega sodišča RS, ki bi neposredno razveljavile ali bistveno predrugačile jedrne institute veljavnega ZRud-1 v delih, ki jih naslavlja predlog sprememb in dopolnitev (vloge/postopki; nadzor občin; sankcije za presežke; raba zaprtih objektov).

Za obravnavane institute v predlogu zakona ni zaznanih neposrednih, precedenčnih odločb SEU, ki bi zahtevale spremembo navedenih členov; za splošna načela (transparentnost, nediskriminacija pri podeljevanju pravic) velja praksa SEU na področju koncesij in dovoljenj, ki je že upoštevana z implementacijo Direktive 94/22/ES in horizontalnih pravil notranjega trga.

- Ocena stanja

V času izvajanja ZRud-1 se je v praksi izkazalo, da je treba nekatere njegove določbe prednostno spremeniti in dopolniti, zato predmetna novela vsebuje samo najnujnejše spremembe in dopolnitve zakona, in sicer kjer se pojavljajo procesne vrzeli pri obravnavi nepopolnih vlog, kar podaljšuje postopke in povzroča administrativno negotovost; nadzorna vrzel na lokalni ravni pri nezakonitih delih in pridobivanju surovin pri gradnjah; občinski inšpektorji nimajo izrecnega pooblastila v rudarski zakonodaji, kar otežuje prezgodnje odkrivanje in sankcioniranje, sankcioniranje presežkov (preseganje letnih količin) ni dovolj natančno vezano na enoto v raščenem stanju, kar omejuje odvrtačni učinek, upravljanje zaprtih podzemnih objektov ni sistematično normirano za druge dejavnosti (turizem, izobraževanje ipd.), čeprav povpraševanje in razvojne priložnosti obstajajo.

Analiza stanja ter pravne strokovne podlage za morebitne spremembe ali dopolnitve Zakona o rudarstvu (ZRud-1) (v nadaljnjem besedilu: Analiza), je pokazala, da so ob več kot dvajsetletnem izvajanju zakona ter v okviru njegovih številnih sprememb in dopolnitev izkušnje iz prakse pokazale na nujnost določenih zakonodajnih prilagoditev, katerih cilj je povečati prilagodljivost, fleksibilnost in s tem učinkovitost sistema upravljanja z mineralnimi surovinami. Slednje je tudi skladno s širšimi strateškimi cilji trajnostnega razvoja in krožnega gospodarstva. Ob zavedanju, da je obstoječi sistem pridobivanja in podaljševanja koncesij za izkoriščanje pogosto dolgotrajen in kompleksen, je bila izražena potreba po njegovi optimizaciji in racionalizaciji.

Izpostavljeno je bilo tudi, da se sistem sooča z izrazito neustrezno dinamiko reševanja vlog. Projekcije namreč kažejo na nadaljnji porast števila vlog v prihodnjih letih, saj bo večji del koncesij, izdanih po letu 2004, vnovič zahteval obravnavo do leta 2030, ter, da na čas pridobitve koncesije pomembno vplivajo številne strokovno zahtevne preveritve in pridobivanje ustreznih dokazil s strani ministrstva od drugih pristojnih organov ter zahteve po dopolnitvah posameznih vlog prav tako s strani ministrstva. Dolgotrajnost postopkov objektivno povzroča zaostanke in negotovost tako za investitorje kot za pristojne organe. Neglede na to pa je pomembno omeniti tudi, da na dolžino postopka lahko vpliva tudi morebitno dopolnjevanje posamezne vloge; a hkrati je potrebno razumeti tudi razloge za te dopolnitve. Na izvajanje postopkov in določb ZRud-1 so vplivali tudi interventni predpisi, in sicer 11. člen Zakona o interventnih ukrepih za pomoč gospodarstvu in turizmu pri omilitvi posledic epidemije COVID-19 (Uradni list RS, št. 112/21, 187/21 – ZIPRS2223 in 161/22 – ZT-1C; ZIUPTG), 2. člen Zakona o interventnih ukrepih za preprečitev škodljivih posledic pri podaljševanju rudarskih pravic in koncesij (Uradni list RS, št. 63/23; ZIUPRPK) ter 61. člen Zakona o obnovi, razvoju in

zagotavljanju finančnih sredstev (Uradni list RS, št. 131/23, 81/24 in 109/24; ZORZFS). Navedena dejstva dodatno potrjujejo, da je za odpravo zaostankov pri upravnih postopkih na podlagi ZRud-1 nujno pristopiti k analizi zaznanih problematik, predstaviti možne rešitve ter izdelati strokovne podlage za pripravo Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o rudarstvu.

Pregled ureditve področja upravljanja z mineralnimi surovinami, vključno z sistemom pridobivanja ter podaljševanja rudarskih koncesij je pokazal tudi naslednje:

Upravljanje z mineralnimi surovinami v Republiki Sloveniji temelji na formalno-pravnem razmerju med strateškimi dokumenti in zakonodajo, pri čemer je ključen poudarek na razmerju med Zakonom o rudarstvu (ZRud-1) kot temeljnim pravnim aktom, Državno rudarsko strategijo (2018) kot usmerjevalnim strateškim dokumentom ter Strategijo razvoja Slovenije 2020-2030, ki določa najvišje razvojne cilje države, vključno s trajnostnim upravljanjem naravnih virov. Medtem ko ZRud-1 neposredno ureja pravice in obveznosti udeležencev v rudarskih postopkih ter določa materialna in postopkovna pravila, ima strategija le programsko naravo, a pomembno vpliva na oblikovanje zakonodaje, podzakonskih aktov ter konkretne izvajalske politike države. Gre za primer razmerja med zavezujočim normativnim pravom in nezavezujočo, a usmerjevalno državno strategijo, kjer strategija lahko predstavlja podlago za vsebinsko razlago zakona, njegovo dopolnjevanje in dolgoročno načrtovanje.

Državna rudarska strategija, sprejeta leta 2018, sicer ne ustvarja neposrednih pravnih obveznosti za posameznike, vendar usmerja delovanje državnih organov in podaja temeljne cilje na področju gospodarjenja z mineralnimi surovinami. V pravnem smislu predstavlja podlago za interpretacijo ZRud-1 v delu, kjer ta dopušča diskrecijo organov (npr. pri presoji javnega interesa), obenem pa služi kot kriterij za usklajevanje rudarskih politik z drugimi sektorskimi politikami države, zlasti prostorsko, okoljsko, infrastrukturno in energetsko. Državna strategija je pomembna tudi pri pripravi koncesijskih aktov, opredelitvi razvojnih prioritet ter presoji, kdaj in zakaj je podelitev določene rudarske pravice skladna z dolgoročnimi cilji države. V tem kontekstu Strategija razvoja Slovenije 2030, sprejeta leta 2017, postavlja krovni strateški okvir, v katerem je upravljanje z mineralnimi surovinami umeščeno kot del širše politike trajnostne rabe naravnih virov. Dokument opredeljuje kakovost življenja za vse kot osrednji cilj, pri čemer so varovanje okolja, učinkovita raba virov in zmanjševanje pritiskov na ekosisteme med ključnimi zavezami države. Usklajenost rudarskega upravljanja s to strategijo je formalnopravno izražena v potrebi po usklajevanju državnih, lokalnih in sektorskih interesov na način, ki spoštuje načela previdnosti, odgovornosti in dolgoročne uravnoteženosti. Čeprav strateški dokumenti niso neposredno izvršljivi, jih mora vlada, skladno z načelom zakonitosti in ustavnim načelom socialne in ekološke države, upoštevati pri pripravi in izvajanju zakonodaje.

Pri podaljševanju koncesije je razlika še bolj izrazita. V gradbeni zakonodaji je obnova gradbenega dovoljenja pravno in postopkovno predvidena kot nova vloga, ki se obravnava po enakih pravilih kot začetna. V rudarskem sistemu pa ZRud-1 določa možnost podaljšanja rudarske pravice, če so izpolnjeni določeni pogoji, med drugim obstoj še neizkoriščenih zalog, redno izpolnjevanje pogodbenih obveznosti in ohranjene razpolagalne pravice. Vendar pa zakon ne določa samodejnega podaljšanja, ampak zahteva ponoven postopek presoje, pri čemer lahko država uveljavlja strateške cilje ali nove okoljske omejitve, tudi če vlagatelj sicer izpolnjuje pogoje. V praksi pa se je izkazalo, da država v več primerih ni učinkovito izvajala te presoje, temveč je uporabila interventno zakonodajo za avtomatsko podaljšanje koncesij, kar je Računsko sodišče RS označilo za obid rednega postopka in ustvarjanje neenakega položaja med nosilci pravic.

Analiza tudi izpostavlja, da je sistem rudarskih koncesij v Republiki Sloveniji pravno in funkcionalno bistveno bolj kompleksen kot sistem gradbenih dovoljenj. Utemeljen je v nacionalni suverenosti nad naravnimi viri in strateški funkciji mineralnih surovin kot neobnovljivih virov, ki zahtevajo dolgoročno načrtovanje in upravno-prostorsko usklajevanje.

Ministrstvo je z analizo stanja obravnave vlog na področju rudarstva ugotovilo naslednje:

Leta 2010 je bil sprejet ZRud-1 po katerem se je spremenil postopek podeljevanja koncesij. Zaradi odpravljanja zaostankov na podlagi ZRud-1 sta bila sprejeta dva interventna zakona, in sicer Zakon o interventnih ukrepih za pomoč gospodarstvu in turizmu pri omilitvi posledic epidemije COVID-19 in Zakon o interventnih ukrepih za preprečitev škodljivih posledic pri podaljševanju rudarskih pravic in koncesij. To je še povečalo zaostanke pri reševanju vlog na področju rudarstva v obdobju od leta 2023 naprej.

V Sektorju za rudarstvo je bilo v letu 2023, ko je področje rudarstva prešlo pod novoustanovljeno Ministrstvo za naravne vire in prostor, zaposlenih le 7 uslužbencev, v letu 2024 se je povečalo na 9 uslužbencev in v letu 2025 na 13 uslužbencev. Kadrovske okrepitve v Sektorju za rudarstvo, ki se nahaja v Direktoratu za naravo so pripomogle k izboljšanju reševanja zaostankov.

Prav tako je k izboljšanju pripomogel prenos reševanja pritožb zoper inšpekcijske odločbe na drugi stopnji s Sektorja za rudarstvo, Direktorata za naravo na Službo za upravne zadeve Sekretariata Ministrstva za naravne vire in prostor. S tem je bil Sektor za rudarstvo za ta del postopkov razbremenjen in zaposlenim v njem naložene druge obveznosti za izvrševanje Akcijskega načrta.

Za odpravo zaostankov pri reševanju vlog – zadev na področju rudarstva je Ministrstvo za naravne vire in prostor 26. 11. 2024 sprejelo **Akcijski načrt za odpravo zaostankov na področju rudarstva** (v nadaljnjem besedilu: Akcijski načrt) za optimizacijo posamičnih ukrepov in za hitrejše doseganje rezultatov. Cilj ukrepov iz Akcijskega načrta je zagotoviti odpravo večletnih zaostankov, nastalih pred prenosom področja rudarstva pod Ministrstvo za naravne vire in prostor, do katerega je prišlo zaradi dotlej neustreznega obravnavanja področja rudarstva.

Aktivnost za izvajanje Akcijskega načrta so se v letu 2025 dodatno okrepile, saj je ministrstvo pristopilo k bolj aktivnemu reševanju vlog, posledično je bilo potrebnega več dopolnjevanja rudarskih projektov in vlog. S tem se je povečal tudi obseg dela tudi za investitorje, nosilce rudarskih pravic, za rudarske projektante, rudarske revidente in pristojne mnenjedajalce. Trenutno so vse vloge, ki so prispele do 31. 12. 2025 v reševanju.

Ključne naloge Sektorja za rudarstvo v Direktoratu za naravo po Akcijskem načrtu:

1. **Opustitve rudarskih del - pridobivalnih prostorov – reševanja vlog, ki se izvajajo na podlagi 95. do 100.b člena ZRud-1.** V letu 2025 je bilo v obravnavi 74 vlog za opustitev rudarskih del. 15 vlog je bilo glede na vsebino obravnavanih prioritarno, ker so bile povezane s podaljšanjem časa veljavnosti rudarske pravice. Do konca leta 2025 bo rešenih 12 takšnih vlog, preostale 3 pa v prvi četrtini leta 2026. 59 vlog ni vezanih na podaljšanje. Od teh sta 2 v reševanju.

Inšpekcijski postopek po 100.a členu v povezavi s 96. členom ZRud-1 predstavljajo postopke, kjer je inšpekcija odredila sanacijo pridobivalnega prostora, ker je nosilcu rudarske pravice potekla koncesija in ni bila izvedena popolna in trajna opustitev rudarskih del. Od leta 2023 do leta 2025 je inšpekcija izdala 12 inšpekcijskih odredb za sanacijo pridobivalnega prostora. Na ministrstvo smo v obravnavo prejeli 12 vlog na osnovi inšpekcijske odločbe. V Sektorju za rudarstvo je v reševanju še 11 postopkov.

2. **Podaljševanje koncesij – reševanje vlog za podaljšanje koncesij, ki se izvaja na podlagi 50. člena in 150.e člena ZRud-1.** Koncesije so bile leta 2001 večini koncesionarjev podeljene in kasneje dvakrat z interventnim zakonom (ZIUPRPK in

ZIUPGT) podaljšane, zato se v letu 2025 srečuje ministrstvo z dejstvom, da 56 koncesionarjem preneha rudarska pravica. Do konca leta 2025 bodo končani postopki za 30 pridobivalnih prostorov, v prvi polovici leta 2026 pa še 33, od tega v 1 postopku poteka upravni spor. V letu 2026 poteče še 9 koncesij, od katerih jih je v reševanju že 7.

Postopek pridobitve koncesije za izkoriščanje po ZRud-1 v povezavi z Zakonom o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg, 31/18, 82/20, 3/22 – ZDeb, 105/22 – ZZNŠPP in 18/23 – ZDU-1O in 97/25) je kompleksen, saj je treba v okviru postopka izvesti še različne druge postopke. Predmetni postopki v povprečju trajajo okoli enega leta, seveda ob pogoju, da je vloga popolna. V nasprotnem primeru je potrebno upoštevati tudi čas, v katerem stranka dopolnjuje vlogo. Postopek sklenitve koncesijske pogodbe traja okvirno od 2 do 5 mesecev, skladno z ZRud-1 pa se lahko podaljša tudi največ do štirih let.

Odprava zaostankov:

Tabela 1: Potek koncesijskih pogodb za pridobivalne prostore v letu 2025:

Koncesija do 31.12.2025 poteče	55 subjektom
Do 31.12.2025 bo predvideno rešeno	29 vlog
V prvem kvartalu 2026 bo predvidoma rešeno	26 vlog

Tabela 2: Potek koncesijski pogodb za pridobivalne prostore v letu 2026:

Število koncesij, ki poteče v letu 2026	9
Število koncesij, ki so v reševanju	7
Število koncesij kjer še niso vložene vloge za podaljšanje	2

Skladno z Akcijskim načrtom je v letu 2026 predvidena odprava zaostankov, saj se bo umiril predvsem dotok novih vlog. Vloge bo tako možno v prihodnjih letih reševati sproti in rokov skladno z zakonodajo.

- 3. Nove rudarske pravice – reševanja vlog za pridobitev koncesije se izvajajo na podlagi 34., 35. in 150.f člena ZRud-1.** V letu 2025 je bilo v obravnavi 58 vlog, od tega 54 po ZRud-1 in 4 po Zakonu o obnovi, razvoju in zagotavljanju finančnih sredstev (Uradni list RS, št. 131/23, 81/24, 109/24 in 57/25, v nadaljevanju ZORZFS). Do konca leta 2025 bo predvidoma Vlada izdala 13 rudarskih koncesijskih aktov. Trenutno je v medresorskem usklajevanju 6 rudarskih koncesijskih aktov/uredb, 1 uredba je na Vladi RS, 3 uredbe bodo posredovane na Vlado RS do konca leta 2025. Vlada RS je že sprejela 2 uredbi za 3 pridobivalne prostore. 15 vlog bo predvidoma rešenih v letu 2026.

V okviru pridobivanja novih rudarskih pravic so bile v letu 2025 na podlagi 61. člena ZORZFS v obravnavi 4 vloge za pridobitev nove rudarske pravice. Do konca leta 2025 bo predvidoma izdan 1 rudarski koncesijski akt. V prvi polovici leta 2026 pa bodo izdani še preostali 3 rudarski koncesijski akti.

Statistični podatki reševanja vlog Sektorja za rudarstvo, Direktorata za naravo v letih 2023-2025

Tabela 3: Stanje reševanja vlog na dan 31. 12. 2023

Vrsta vloge	Št. vlog v letu 2023	Rešeno	Nerešeno
Opustitve rudarskih del	75	0	75
Od tega:	8	0	8
Inšpekcijski postopek po 100.a členu v povezavi s 96. členom ZRud-1*			
Podaljšanje po 50. členu ZRud-1 in po ZIUPRPK	80 po ZIUPRPK, 0 ZRud-1	35 po ZIUPRPK 0 ZRud-1	45 po ZIUPRPK 0 ZRud-1
Pridobitev nove rudarske pravice po 34., 35. in 150.f členu ZRud-1 in po 61. členu ZORZFS	44	3	41
Skupaj:	199	38	161

* Inšpektorat za naravne vire in prostor (v nadaljnjem besedilu: IRSNVP) je izdal 8 inšpekcijskih odločb.

Tabela 4: Stanje reševanja vlog na dan 31. 12. 2024

Vrsta vloge	Št. vlog v letu 2024	Rešeno	Nerešeno
Opustitve rudarskih del	75	3	72
Od tega:	12	0	12
Inšpekcijski postopek po 100.a členu v povezavi s 96. členom ZRud-1*			
Podaljšanje po 50. členu ZRud-1 in po ZIUPRPK	99 (54 ZRud-1 in 45 po ZIUPRPK) od tega 54 novih vlog	45 po ZIUPRPK 0 po ZRud-1	54 po ZIUPRPK 0 po ZRud-1
Pridobitev nove rudarske pravice po 34., 35. in 150.f členu ZRud-1 in po 61. členu ZORZFS	55 (od tega 14 novih vlog)	3	52
Skupaj:	229	51	178

* IRSNVP je izdal 4 inšpekcijske odločbe.

Tabela 5: Stanje reševanja vlog na dan 31. 12. 2025

Vrsta vloge	Št. vlog v letu 2025	Rešeno	Nerešeno
Opustitve rudarskih del na podlagi 95. do 100.b člena ZRud-1	74 (od tega 2 novi vlogi)	12	62
Od tega:	12	1	11
Inšpekcijski postopek po 100.a členu v povezavi s 96. členom ZRud-1*			
Podaljšanje koncesij na podlagi 50. člena in 150.e člena ZRud-1	63 (od tega 9 novih vlog)	30	33
Pridobitev nove rudarske pravice po 34., 35. in 150.f členu ZRud-1 in po 61. členu ZORZFS	58 (od tega 6 novih vlog)	3**	55
Skupaj:	195	45	150

* IRSNVP ni izdal inšpekcijskih odločb.

**(*10 jih je še v postopku na Vladi RS)

Področje rudarstva je trenutno vključeno v Direktorat za naravo in izvaja v Sektorju za rudarstvo. Ministrstvo za naravne vire in prostor je za dodatno pospešitev reševanja zaostankov in rednega reševanja vlog dne 27. 11. 2025 na Ministrstvo za javno upravo podalo predlog za nujno **ustanovitev novega Direktorata za rudarstvo v okviru ministrstva**. S predlagano ustanovitvijo novega direktorata in reorganizacijo bi se naloge s področja rudarstva opravljale v novem Direktoratu za rudarstvo.

Predlog temelji na podlagi končnega poročila Računskega sodišča RS z dne 24. 11. 2025, ki je obravnavalo učinkovitost upravljanja z mineralnimi surovinami in tudi na potrebah za izvedbo aktivnosti povezanih z Uredbo (EU) 2024/1787 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o zmanjšanju emisij metana v energetske sektorju in spremembi Uredbe (EU) 2019/942 in izvajanjem drugih aktivnosti vezanih na evropsko zakonodajo. Odločitev o ustanovitvi še ni sprejeta.

Rudarstvo je gospodarska dejavnost, ki se ukvarja s pridobivanjem mineralnih surovin in obsega iskanje, raziskovanje in izkoriščanje mineralne surovine in opustitev izkoriščanja mineralne surovine. Raziskovanje in izkoriščanje mineralnih surovin se izvaja na podlagi rudarske pravice, ki jo podeli vlada oziroma v njenem imenu ministrstvo, z dovoljenem za raziskovanje mineralnih surovin oziroma na podlagi podeljenih koncesij za izkoriščanje mineralnih surovin.

Ministrstvo ocenjuje, da so razlogi za zaostanke na področju rudarstva zlasti:

- Sektor za rudarstvo je trenutno umeščen v Direktorat za naravo, kar je neustrezno glede na specifičnost nalog. Potrebna je ustanovitev direktorata ter opolnomočenje direktorata in zaposlenih na področju rudarstva.
- Razpršenost nalog med različna ministrstva v preteklosti in celo med direktorate je povzročila nejasno razdelitev odgovornosti.
- Večletno zanemarjanje kadrovske problematike in pomanjkanje strokovnih zmogljivosti, je Ministrstvo za naravne vire in prostor urejalo v obdobju od nastanka ministrstva dalje, vendar zgolj kadrovske okrepitve ne bodo zadoščale za izboljšanje stanja.
- Trenutna umestitev v Direktorat za naravo je neustrezna, saj rudarstvo zahteva specializirano znanje, ločeno od naravovarstvenih nalog, saj lahko prihaja celo do konflikta interesov v upravnih postopkih.
- Sedanja organizacija ne zagotavlja hitro odzivnost, koncentracijo strokovnih znanj ter ustrezno izvajanje strokovnih izpitov na področju rudarstva, za katere postopke izvaja ministrstvo, Sektor za rudarstvo.

Prednosti novega Direktorata za rudarstvo znotraj Ministrstva za naravne vire in prostor:

- Vzpostavitev celovitega upravljanja rudarskih pravic (podelitve, podaljšanja, prenosi, opustitve – sanacije, izvajanje strokovnih izpitov in povezanih postopkov). Učinkovitejša izvedba postopkov na področju koncesij.
- Izboljšan nadzor nad koncesninami, sanacijami in rudarsko knjigo.
- Pospešena priprava sprememb in dopolnitev državne rudarske strategije iz leta 2018 ter izboljšanje zakonodaje na področju rudarstva.
- Aktivna koordinacija z GeoZS, rudarsko inšpekcijo in Eko skladom na področju upravljanja podatkov s področja rudarstva, raziskovanju in sanacijah,

- Dosledno izvajanje aktivnosti vezanih na Uredbo (EU) 2024/1787 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o zmanjšanju emisij metana v energetske sektorju in spremembi Uredbe (EU) 2019/942
- Izvajanje načrtov aktivnosti in priporočil vezanih na poročilo Računskega sodišča z dne 24. 11. 2025.

Ustanovitev Direktorata za rudarstvo je nujen sistemski ukrep za odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti in zagotovitev učinkovitega upravljanja z mineralnimi surovinami. Brez reorganizacije ministrstvo ne bo moglo izpolniti zahtev iz odzivnega poročila in priporočil Računskega sodišča RS. Ustanovitev direktorata je tudi pomemben element aktivnosti za odpravo zaostankov, pripravo nove rudarske strategije in zagotovitev skladnosti delovanja na rudarskem področju.

- Razlogi za sprejem

Predlagane spremembe ZRud-1 so ciljno usmerjene (postopki, nadzor, sankcije, raba zaprtih objektov, reševanje zaostankov) ter v določeni meri slonijo tudi na **ugotovitvah Računskega sodišča RS v revizijskem poročilu Upravljanje z mineralnimi surovinami z dne 24. 11. 2025¹**, saj je revidiralo učinkovitost poslovanja Ministrstva za infrastrukturo in Ministrstva za naravne vire in prostor (v nadaljevanju: ministrstvo), na katero je 14. 2. 2023 prešlo delovno področje rudarstva, pri upravljanju z mineralnimi surovinami v obdobju od 1. 1. 2021 do 30. 6. 2023. Po mnenju računskega sodišča je bilo ministrstvo pri tem **delno učinkovito**. Računsko sodišče RS je za odpravo ugotovljenih neučinkovitosti od ministrstva zahtevalo izvedbo popravljalnih ukrepov, za izboljšanje poslovanja pa mu je podalo več priporočil.

V povzetku je Računsko sodišče RS navedlo:

»Upravljanje z mineralnimi surovinami ureja Zakon o rudarstvu (ZRud-1) ter obsega raziskovanje in izkoriščanje mineralnih surovin in se izvaja na podlagi rudarske pravice, ki jo podeli ministrstvo. Prve koncesije so bile leta 2000 podeljene obstoječim nosilcem rudarskih pravic, in sicer 10 za raziskovanje in 192 za izkoriščanje. Do druge polovice leta 2023 se je število podelitev obeh vrst rudarskih pravic podvojilo, število veljavnih koncesij za izkoriščanje pa razpolovilo. Zaradi podaljšanja po interventnih zakonih polovico veljavnih koncesij še vedno predstavljajo prvotno podeljene koncesije. Večina pridobljenih mineralnih surovin je nizke vrednosti in se nanaša na surovine za gradbeništvo.

Ministrstvo ni celovito uredilo pravnih in strokovnih podlag za upravljanje z mineralnimi surovinami, ker ni pripravilo predpisanih podzakonskih aktov, ki bi jih morale sprejeti že pred več kot 10 leti, in ker ni pripravilo državne rudarske strategije s predpisano vsebino, ki bi temeljila na dejanskem stanju in bi vključevala razvojno usmerjene cilje in ukrepe, ki bi bili določljivi, merljivi, dosegljivi, pomembni in časovno opredeljeni. Ministrstvo tudi ni zagotovilo izvajanja in spremljanja ukrepov iz sprejete državne rudarske strategije. Rudarstvo se tako ni izvajalo v skladu s sodobnimi standardi, ministrstvo pa ni vodilo razvojno usmerjene rudarske politike.

Postopki odločanja o rudarskih pravicah so bili jasno predpisani, vendar ministrstvo ni vedno sledilo predpisanim postopkom. Ministrstvo ni prispevalo k večji seznanitvi koncesionarjev z obveznostmi in posledicami kršitev, ker te vsebine ni vedno vključilo v pravne akte. Poleg tega ni predlagalo sprememb zakonodaje, ki ne bi dopuščala posega v lastninsko pravico pri raziskovanju in bi ga sankcionirala ter bi določila postopek opustitve del po končanem raziskovanju. Ministrstvo tudi ni predlagalo sprememb zakonodaje, da bi vsi koncesionarji pri

¹ Dostopno na povezavi: <https://www.rs-rs.si/revizije-in-revidiranje/arhiv-revizij/revizija/upravljanje-z-mineralnimi-surovinami/>

pridobitvi rudarske pravice izkazali dosedanje skladno ravnanje s predpisi ne glede na način njene pridobitve prek podelitve, podaljšanja in prenosa. Ministrstvo je širitve, ki koncesionarjem hkrati s povečanjem površine tudi časovno podaljšajo rudarske pravice vsaj na delu osnovnega pridobivalnega prostora, obravnavalo kot podelitev nove koncesije, s čimer je obšlo ugotavljanje skladnega izkoriščanja s predpisi, ki je določeno za redno podaljšanje. Rednih podaljšanj skoraj ni, širitve pa predstavljajo velik del veljavnih rudarskih pravic. Tako je ministrstvo rudarske pravice podelilo tudi kršiteljem rudarske zakonodaje. Ministrstvo ni ugotavljalo razlogov za odvzem rudarskih pravic, čeprav je to ena izmed njegovih nalog. Ministrstvo je bilo seznanjeno, da bo poteklo 133 rudarskih pravic in skoraj ni izvajalo rednih podaljšanj, ampak je predlagalo ureditev njihovega podaljšanja z interventnima zakonoma. S takim načinom podaljševanja je lahko poseglo v lastninsko pravico in pravico občin do prostorskega načrtovanja, podaljšalo rudarske pravice brez izpolnjevanja pogojev, na katere epidemija ni vplivala, ter podaljšalo rudarske pravice tudi kršiteljem. Ministrstvo je z interventnima zakonoma v nasprotju s predpisi podaljšalo tudi 59 poteklih koncesij in 4 koncesije z nepravočasno podanimi vlogami. Pri prenosu rudarskih pravic je ministrstvo predlagalo spremembo zakonodaje, s katero je štitiло interes nosilca pravice izvajati rudarska dela pred interesom države, ker potencialni zainteresirani prevzemniki niso bili pravočasno seznanjeni z možnostjo prenosa. Uredilo je pravno podlago za sanacijo po prenehanju koncesij in sanacijo nelegalnih kopov. Ministrstvo pa ni izvajalo postopkov opustitve koncesij, zaradi česar je opuščenih zgolj 10 % poteklih rudarskih pravic, ni vzpostavilo dostopa do vseh podatkov za odločanje v upravnih postopkih in ni spremljalo rudarskih pravic.

Mineralne surovine so v lasti Republike Slovenije, zato morajo nosilci rudarskih pravic za pridobljeno mineralno surovino plačevati koncesnino, ki jim jo z letno odločbo odmeri ministrstvo. Ministrstvo v predpisih ni predlagalo opredelitve metodologije za določitev cene enote mineralne surovine v raščem stanju, ni preverjalo tržnih cen mineralnih surovin in ni redno usklajevalo vrednosti točke za odmero koncesnine, zato ni obvladovalo tveganja, da so bila koncesionarjem z odločbami obračunana prenizka plačila za mineralno surovino, posledično pa so bili nižji tudi prihodki iz naslova koncesnin v državni in občinske proračune. Koncesionar mora ves čas trajanja koncesijske pogodbe zagotavljati rezervirana sredstva za sanacijo z letnimi plačili sanacnin ali z bančno garancijo. Ministrstvo ni zagotovilo, da bi koncesionarji zbrali zadostna sredstva za sanacijo, če bi jo moralo izvesti samo, saj od nekaterih koncesionarjev ni pridobilo ustreznih bančnih garancij, ni odmerilo sanacnin za nazaj ob prehodu z bančne garancije na letno plačevanje sanacnin, ni izdalo odločb o sanacninah za nekatere pridobivalne prostore, ker ni pridobilo vseh podatkov za njen obračun, poleg tega tudi ni zagotovilo pravnih podlag, da bi vplačane sanacnine ohranjale realno vrednost. Ministrstvo je naloge vodenja evidenc in izterjavo sanacnin preneslo na pogodbenega izvajalca in tako ponovno plačalo del storitev, ki bi jih moral izvajati Eko sklad, j. s., ki za ta namen dobi nadomestilo za upravljanje s sredstvi za sanacijo. Večina koncesionarjev je sicer plačala odmerjeni znesek koncesnin in sanacnin po odločbah, vendar pa ministrstvo ni vzpostavilo sistema, ki bi mu omogočal pridobiti celovite podatke o plačilih koncesnin in sanacnin in na ta način izvajati ustrezen nadzor nad zbiranjem teh nadomestil. Ministrstvo je vzpostavilo ustrezen sistem izdajanja odločb za odmero nadomestila za pridobljeno mineralno surovino pri gradbenih delih in melioraciji, čeprav postopek ni predpisan, ni pa predlagalo sprejema pravnih podlag za opredelitev načina razdelitve zneska plačila za pridobljeno surovino med občine, kjer se gradbena dela izvajajo.

Rudarska knjiga je spletni računalniški program, sestavljen iz zbirke rudarskih podatkov in aplikacije za pripravo in oddajo vlog in obrazcev, ki jo vodi in vzdržuje Geološki zavod Republike Slovenije. Ministrstvo je vzpostavilo pravne podlage za vodenje rudarske knjige, vendar ni določilo časovnice vnosa predpisanih podatkov, ni proučilo, ali je vse predpisane podatke treba voditi v rudarski knjigi, ni vzpostavilo podlag za vključitev podatkov, ki jih

ministrstvu posredujejo drugi deležniki (plačila po odločbah), in ni zagotovilo večje funkcionalnosti rudarske knjige z opredelitvijo uporabnosti podatkov, ki se vodijo v njej.

Ministrstvo je vzpostavilo ustrezen sistem letnega poročanja koncesionarjev o zalogah in virih mineralnih surovin, vendar pa ni zagotovilo, da bi koncesionarji sporočali celovite in verodostojne podatke, saj okrog 60 % koncesionarjev podatkov ni sporočalo na podlagi veljavnih elaboratov o zalogah in virih mineralnih surovin, ki bi jih koncesionarji morali izdelati vsakih 5 let. Poleg tega rudarske inšpekcije ni spodbudilo k večjemu nadzoru nad koncesionarji glede izdelave elaborata. Ker ministrstvo ni imelo ustreznih elaboratov, ni razpolagalo s podatki za ugotavljanje morebitno nezakonito odvzete mineralne surovine, pa tudi bilance zalog in virov mineralnih surovin v Republiki Sloveniji niso bile celovite.«

Računsko sodišče RS je od ministrstva zahtevalo predložitev odzivnega poročila v 90-ih dneh od prejema, v katerem mora izkazati načrt aktivnosti za spremembo Zakona o rudarstvu (ZRud-1), da bodo vlagatelji za rudarsko pravico morali izpolnjevati enake pogoje, ter za izvedbo nadzora za odvzem rudarske pravice in proučitev ustreznosti načina zagotavljanja in vračila sanacnin.

Ministrstvo za naravne vire in prostor mora v odzivnem poročilu izkazati, da je:

1. pripravilo načrt aktivnosti (z določitvijo posameznih aktivnosti, rokov in nosilcev za izvedbo potrebnih aktivnosti) za pripravo in za posredovanje vladi v obravnavo predloga sprememb in dopolnitev Zakona o rudarstvu, v katerem bo predlagalo, da morajo vlagatelji vlog izpolnjevati enake pogoje za pridobitev, podaljšanje in prenos rudarske pravice glede izkoriščanja v mejah odobrenega pridobivalnega prostora in skladnega izvajanja rudarske pravice s predpisi in koncesijsko pogodbo ne glede na pridobivalni prostor – točka 2.2.1.2.b;
2. pripravilo načrt aktivnosti (z določitvijo posameznih aktivnosti, rokov in nosilcev za izvedbo potrebnih aktivnosti) za izvedbo nadzora, s katerim bo preverilo izpolnjevanje pogojev in razloge za odvzem rudarske pravice, v katerem mora prikazati vsaj kriterije za izvedbo nadzorov glede na prednostni red po predmetu in subjektu nadzora, obseg načrtovanega nadzora, pričakovane rezultate in načrtovane ukrepe za ureditev stanja– točka 2.2.1.2.a;
3. pripravilo načrt aktivnosti (z določitvijo posameznih aktivnosti, rokov in nosilcev za izvedbo potrebnih aktivnosti) za proučitev ustreznosti predpisanega načina zagotavljanja rezerviranih sredstev za izvedbo končne sanacije pridobivalnega prostora z navedbo predlogov ustreznih rešitev, če se izkaže, da obstoječi način ni ustrezen – točka 2.2.4.1.a;
4. pripravilo načrt aktivnosti (z določitvijo posameznih aktivnosti, rokov in nosilcev za izvedbo potrebnih aktivnosti) za ureditev stroškov zbiranja in spremljanja vplačil sanacnin na način, da se plačajo iz nadomestila za upravljanje Eko sklada, j.s. oziroma prenos teh del na Eko sklad, j.s. – točka 2.2.4.2.b.

Računsko sodišče RS je ministrstvu za izboljšanje poslovanja podalo tudi več priporočil². Ministrstvo pripravlja odzivno poročilo.

Predlog sprememb in dopolnitev Zakona o rudarstvu (ZRud-1F) posega v 11., 35., 51.,142. člen ter dodaja nov 53.a člen in nov 100.d člen ter prehodne določbe. Razlogi za spremembo in dopolnitev veljavnega predpisa z ZRud-1F so:

- a) Procesna učinkovitost in pravna predvidljivost. Uvajajo se jasna pravila o vsebini vloge (vodilna/druga projektna dokumentacija) ter prekluzivni roki za dopolnitev (30 dni, enkratno). Cilj je krajše odločanje in manj procesnih zastojev.

² Dostopno na povezavi: https://www.rs-rs.si/fileadmin/user_upload/Datoteke/Revizije/2025/MineralSurovine/MineralSurovine-revizijsko-porocilo.pdf (strani 106-108).

- b) Urejeni dostopi in prostorska koherenca. Dopolnitev pogoja v 34. členu z zahtevo po pravici na pristopnem zemljišču zmanjšuje tveganje blokad v fazi izvajanja ter krepí skladnost z dokumenti urejanja prostora.
- c) Nadzor nad nezakonitimi deli in gradbenimi izkopi. Izrecna pooblastila občinskih inšpektorjev ter obveznost posredovanja zapisnika rudarski inšpekciji omogočajo hitrejše zaznavanje in ukrepanje.
- d) Odvračalne sankcije za preseganje količin. Uvedba trikratne vrednosti koncesnine na enoto v raščenem stanju ob presežkih krepí disciplino izvajanja.
- e) Upravljanje in varna raba zaprtih podzemnih objektov. Nov 100.d člen uvaja pravno podlago za določitev upravljavca, vrste rabe in varnostnih pogojev, kar omogoča razvoj turističnih, kulturnih, izobraževalnih in raziskovalnih programov, športa in rabe vode ob ustreznem nadzoru.
- f) Lažji prenosi v stečajnih/dednih zadevah. Podaljšani roki za prenos pravice (51. člen) zmanjšujejo tveganje ugasnitev pravic in povečujejo možnost urejenega prenosa na novega nosilca.
- g) Stabilnost v izrednih in prehodnih primerih. Prehodne določbe o začasnem podaljšanju pravic do 31. 12. 2026 (ob strogih pogojih) preprečujejo nenačrtovane prekinitve dejavnosti in zagotavljajo kontinuiteto sanacij.

Pričakovani učinek so hitrejši, predvidljivejši postopki, bolj učinkovit nadzor in varno odpiranje razvojnih priložnosti ob spoštovanju standardov varnosti, varstva okolja in prostorske skladnosti.

2. CILJI, NAČELA IN POGlavITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

1. Krepitev sodelovanja med državo in lokalnimi skupnostmi

Vključitev občin v načrtovanje oskrbe z mineralnimi surovinami in v pripravo prostorskih aktov. Obvezno upoštevanje državne rudarske strategije in rudarsko-geoloških študij. Formalizacija sodelovanja prek postopkov usklajevanja, posredovanja podatkov, javnih obravnav in vključevanja predstavnikov občin v strokovne skupine.

2. Jasnejša pravila za pridobivanje rudarskih pravic

Določitev sestavin vloge za pridobitev rudarske pravice (vodilna in druga projektna dokumentacija).

Uvedba roka za dopolnitev nepopolnih vlog (60 dni, podaljšanje le enkrat, izjemoma ob dokazilu o aktivnem delu in poravnanih obveznostih), ter roka za pregled vloge in pripravo enotnega oziroma celovitega seznama morebitnih dopolnitev na strani organa (90 dni).

Možnost zavrženja vloge, če ni dopolnjena v predpisanih rokih.

3. Ureditev prenosa rudarske pravice

Podaljšanje roka za prenos rudarske pravice (iz 2 na 3 leta in iz 1 na 2 leti).

4. Nova raba zaprtih rudniških podzemnih objektov

Omogočanje uporabe zaprtih rudniških objektov za turistične, izobraževalne, raziskovalne, kulturne in športne dejavnosti ter rabo vode.

Določitev upravljavca in pogojev za varno uporabo.

5. Krepitev nadzora in dodatno plačilo za presežek dovoljenih količin

Uvedba strožjih finančnih sankcij oz. uvedba dodatnega plačila za presežek dovoljenih količin (trikratna koncesnina).

6. Prehodne določbe za začasno podaljšanje rudarskih pravic

Omogočanje začasnega podaljšanja rudarske pravice do končne odločitve.

2.2 Načela

Predlog zakona temelji na naslednjih načelih:

- Načelo zakonitosti: Vsa dejanja državnih organov morajo temeljiti na zakonu ali zakonitem predpisu, skladno s četrtem odstavkom 153. člena Ustave RS.
- Načelo gospodarnosti, učinkovitosti in uspešnosti: Upravljanje z mineralnimi surovinami mora biti usmerjeno v racionalno rabo virov, učinkovito izvajanje postopkov in doseganje strateških ciljev.
- Načelo preglednosti in pravne varnosti: Zakon poenostavlja postopke, jasno določa pogoje in pristojnosti ter zmanjšuje tveganje za upravne spore in molk organa.
- Načelo trajnostnega razvoja: Vse rešitve sledijo ciljem trajnostnega upravljanja z naravnimi viri, varstva okolja in prostorskega usklajevanja.

2.3 Poglavitne rešitve

- a) Predlog zakona vsebuje ciljno usmerjene spremembe in dopolnitve Zakona o rudarstvu (ZRud-1), ki se nanašajo na naslednje člene ZRud-1:
- 11. člen: Dopolnitev sodelovanja samoupravnih lokalnih skupnosti z državo pri načrtovanju oskrbe z mineralnimi surovinami ter vključevanju teh vsebin v prostorske akte.
 - 35. člen: Jasna razmejitev vodilne in druge projektne dokumentacije v vlogi za pridobitev rudarske pravice ter uvedba prekluzivnih rokov za dopolnitev nepopolnih vlog (30 dni, enkratno podaljšanje).
 - 51. člen: Podaljšanje roka za prenos rudarske pravice ob stečaju ali smrti nosilca (iz 2 na 3 leta oziroma iz 1 na 2 leti).
 - 142. člen: Prekršek za izkoriščanje mineralnih surovin izven pridobivalnega ali raziskovalnega prostora.

Dodaja se:

- 53.a člen: Novo plačilo za preseganje dovoljenih količin (trikratna koncesnina na enoto surovine).
- 100.d člen: Pravna podlaga za rabo zaprtih podzemnih rudniških objektov za turistične, kulturne, raziskovalne in druge dejavnosti ter določitev upravljavca in pogojev varne uporabe.
- 7. člen (prehodne določbe): Začasno podaljšanje rudarskih pravic po samem zakonu do dokončne odločitve, vendar najkasneje do 31. 12. 2026.

Proučevane so bile tri možnosti:

- Ohranitev obstoječe ureditve – ocenjena kot neustrezna, saj ne odpravlja ugotovljenih pomanjkljivosti (dolgotrajni postopki, neučinkovit nadzor, neurejena raba zaprtih objektov, pravna praznina pri poteku pravic).
- Celovita prenova zakona – zahtevala bi daljši čas priprave in obsežno usklajevanje, kar bi povzročilo pravno praznino in gospodarsko škodo zaradi poteka večjega števila rudarskih pravic. Predvideno v okviru izvedbe odzivnega poročila in priporočil Računskega sodišča;
- Ciljno usmerjene spremembe (predlagana rešitev) – omogočajo hitro odpravo ključnih pomanjkljivosti, skladnost z ugotovitvami Računskega sodišča in pravno varnost v prehodnem obdobju. Predlagana rešitev je sorazmerna, ker ne posega v temeljne sistemske institute, temveč izboljšuje učinkovitost postopkov, nadzor in varnost.

b) Način reševanja

Vprašanja, ki se bodo urejala s predlaganim zakonom:

- Postopkovna pravila za vloge (35. člen), dodatna plačila za nedovoljeno izkoriščanje mineralnih surovin (53. Člen), raba zaprtih rudniških objektov (100.d člen), prehodni režim za podaljšanje pravic (7. člen).

Vprašanja, ki se bodo urejala z izvršilnimi predpisi:

- Pogoji za upravljanje in uporabo zaprtih rudniških objektov ter oblike nadzora (100.d člen, 2. odstavek).
- Seznam predpisov, ki bodo prenehali veljati: ni predvidenih takojšnjih razveljavitev, vendar bo treba uskladiti uredbo o koncesnini in sanacnini ter pravilnik o rudarski tehnični dokumentaciji.

Vprašanja, ki se bodo urejala drugače:

- Kolektivne pogodbe ali dogovori niso predvideni.

Vprašanja, v katera ni mogoče poseči s predpisi:

- Tržne cene mineralnih surovin in dinamika povpraševanja.

Vprašanja, ki jih ni treba več urejati s predpisi:

- Interventni režimi za podaljšanje pravic (nadomeščeni s prehodnimi določbami – 7. člen).

Vprašanja, ki se bodo urejala s predpisi, za katere so bili opravljeni poskusi:

- Uvedba prekluzivnih rokov za dopolnitev vlog (testirana v praksi kot nujna za skrajšanje postopkov).
- Pooblastila občinskim inšpektorjem,

c) Normativna usklajenost predloga zakona

Z veljavnim pravnim redom:

- Predlog je skladen z ZUP, Zakonodajno-pravnimi načeli in predpisi o varstvu okolja, varnosti pri delu ter prostorskem načrtovanju.

S splošno veljavnimi načeli mednarodnega prava in mednarodnimi pogodbami:

- Upošteva načela trajnostnega razvoja in varstva okolja iz Aarhuške konvencije ter zahteve EU direktiv (94/22/ES, 2006/123/ES, 2006/21/ES).

S predpisi, ki jih je treba sprejeti oziroma spremeniti in »paketno« obravnavati:

- Uskladitev uredbe o koncesnini in sanacnini ter pravilnika o rudarski tehnični dokumentaciji.

č) Usklajenost predloga zakona

S samoupravnimi lokalnimi skupnostmi:

- Predlog krepi vlogo občin (spremenjen 11. člen) ter omogoča nove rabe (novi 100. d člen). V javni obravnavi – pripombah, ki jih podale, so občine podprle večjo vključenost.

S civilno družbo oziroma ciljnim skupinami:

- Ciljne skupine (lokalne skupnosti, Premogovnik Velenje d.o.o. in RRA Zasavje) so izrazile podporo ureditvi rabe zaprtih rudniških objektov in jasnim postopkovnim pravilom.

- S subjekti, ki so sodelovali pri pripravi s svojimi pripombami podanimi v javni obravnavi:
- Predlog je vsebinsko usklajen z Geološkim zavodom Slovenije, rudarsko inšpekcijo (IRSINV) ter predstavniki občin (SOS, ZOS, ZMOS);
 - Delno usklajen z deležniki s področja rudarstva (SRDIT, DTV-PO in SMS ZGIGM GZS)
 - Pripombe Računskega sodišča so bile upoštevane v največji možni meri pri izločitvi členov, ki so bili v javni obravnavi in pri oblikovanju prehodnih določb (7. člen).

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

(1) Ocena finančnih sredstev za državni proračun:

Neposredni prihodkovni učinki:

Okrepljene sankcije za presežke oz. uvedba dodatnega plačila (53a): uvedba zaračunavanja trikratne koncesnine na enoto surovine v raščenem stanju ob presežkih letne dovoljene količine poveča potencialne prihodke iz naslova koncesnine, kadar nadzor ugotovi prekoračitve. Višina učinka je odvisna od dejanskega obsega presežkov v posameznem letu (podatek iz letnih poročil in nadzora).

Prekrški (142/18): izkoriščanje izven pridobivalnega/raziskovalnega prostora) lahko prinesejo globe v proračun, a so primarno odvrtilne in niso zasnovane kot stabilen vir prihodka.

Posredni prihodkovni učinki:

Hitrejši postopki (35/10–11: prekluzivni roki za dopolnitve) skrajšajo čas od obravnave vloge do odmere koncesnin in sanacnin, kar lahko zmanjša časovni zamik pri prilivih v državni proračun (50 % koncesnine) in občine (50 %). V revizijskem poročilu so navedene letne koncesnine ~4,07–4,53 mio EUR (bruto za državo in občine skupaj), pri čemer je zamik izdaje odločb v preteklosti vplival na kasnejše plačilo; skrajšanje postopkov praviloma pospešuje realizacijo prihodkov.

Kvantifikacija: Za natančno oceno je treba upoštevati:

- delež ugotovljenih presežkov količin po pridobivalnih prostorih,
- zgodovinski zamik med oddajo RPO (rudarski priglasitveni obrazec) in izdajo odločb,
- ocenjene učinke nove prekrškovne ureditve na vedenje zavezancev. (Podatke zagotovi ministrstvo in rudarska inšpekcija; revizijsko poročilo daje okvirne zgodovinske zneske, ne pa projekcij.)

Eko sklad (sanacnine): spremembe ne posegajo neposredno v formulo sanacnin, vendar lahko hitrejši postopki in prehodni režim (7. člen) spodbudijo pravočasna vplačila sanacnin ter bolj kontinuirano zbiranje rezervacij za sanacijo na kontih Eko sklada; s tem se povečuje likvidnost za prihodnje sanacije.

(2) Ocena drugih javnih finančnih sredstev

Občine: pridobijo 50 % koncesnin in koristijo stabilnejši denarni tok ob skrajšanju postopkov; Posreden učinek je lahko tudi zmanjšanje nezakonitih del in s tem ohranjanje prihodkov iz koncesnin.

(3) Predvideno povečanje ali zmanjšanje prihodkov državnega proračuna

Povečanje (scenarij):

Sankcije ob presežkih in globe iz prekrškov (53a/4; 142/18) → inkrementalno povečanje prihodkov, odvisno od izkazanih kršitev.

Pospešitev odmere (35/10–11) → časovno bolj zgodnja realizacija že sicer pripadajočih prihodkov (ne nujno višja nominalna letna vsota, temveč manjša zamuda in nižji delež "prenosa v naslednje leto").

Nevtralno do rahlo pozitivno:

Prehodni režim (7. člen) ne povečuje količin pridobivanja (izrecna prepoved povečanja), zato osnova za koncesnino ostaja iz preteklosti; učinek je predvsem v ohranitvi kontinuitete odmere koncesnin (brez vmesnega izpada zaradi pravne praznine).

(4) Predvideno povečanje ali zmanjšanje obveznosti za druga javna finančna sredstva

Eko sklad: obveznosti za upravljanje rezervacij ostajajo, pričakovati je večjo pravočasnost vplačil in boljšo sledljivost, kar lahko zmanjša administrativne stroške spremljanja za Eko sklad (odvisno od dogovorov z ministrstvom in digitalnih integracij). Ureditev postopkov lahko zmanjša potrebo po zunanjih storitvah v prihodnje, kar zmanjša obveznosti Eko sklada oz. ministrstva.

Občine: dodatnih obveznosti ni.

(5) Predvideni prihranki za državni proračun in druga javna finančna sredstva

Prihranki zaradi skrajšanja postopkov (35/10–11): manj administrativnih "ping-pong" dopolnitev; hitrejša odločanja pomeni manj stroškov dela na zadevo in manj zamud, kar se odrazi v nižji strošek upravnih postopkov na enoto (kvalitativna ocena).

Prihranki pri sanacijah v daljšem obdobju: dosledno izvajanje sprotne sanacije in ohranjanje rezervacij (sanacnin) zmanjšuje tveganje, da bi morala država financirati končne sanacije v primerih, ko zavezanci ne izpolnijo obveznosti (na kar je RS opozorilo). Boljši nadzor in procesna disciplina zmanjšujeta fiskalno tveganje za poznejše proračunsko financirane sanacije. Word]

(6) Sredstva bodo zagotovljena z zadolževanjem (poročstva)

Ni potrebno. Predlagane spremembe ne ustvarjajo nove neposredne proračunske obveznosti za financiranje investicij ali velikih programov, ki bi zahtevali zadolževanje ali poročstva. Stroški izvedbe (usposabljanje občinskih inšpektorjev, komunikacija, priprava podzakonskega akta za 100.d člen) se pokrijejo iz rednih proračunskih postavk pristojnih organov.

(7) V naslednjem proračunskem obdobju bodo sredstva zagotovljena ...

Za izvajanje podzakonskega akta po 100.d členu (pogoji rabe zaprtih podzemnih objektov) ter komunikacijo/usposabljanja bodo sredstva zagotovljena v finančnih načrtih ministrstva, praviloma z realokacijo znotraj obstoječih programov (rudarska javna služba, nadzor, normativna dejavnost).

Za nadzor (občinski inšpektorji): sredstva se zagotovijo v občinskih proračunih v okviru rednih nalog inšpekcijskih služb; pričakovani izdatki so omejeni (usposabljanje, operativni nadzor), pri čemer prihranki zaradi preprečitve nezakonitih del lahko prevladajo nad dodatnimi stroški.

Za odločanje o sankcijah in presežkih: ni novih stroškov; gre za obstoječe postopke ministrstva, izboljšana procesna pravila pa zmanjšujejo upravne stroške in pospešujejo realizacijo prihodkov.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Predlog zakona ne predvideva novih večjih finančnih obveznosti, ki bi zahtevale dodatna sredstva iz državnega proračuna. Spremembe so pretežno normativne in organizacijske narave (npr. uvedba prekluzivnih rokov, pooblastila občinskim inšpektorjem, pravna podlaga za rabo zaprtih rudniških objektov, sankcije za presežke), zato se izvajajo v okviru obstoječih nalog ministrstva in občin.

Sredstva so zagotovljena v sprejetem državnem proračunu na naslednjih proračunskih postavkah:

- Postavke za delovanje ministrstva, pristojnega za rudarstvo (program: rudarska javna služba, nadzor, normativna dejavnost).
- Postavke za inšpekcijske službe (rudarska inšpekcija) v okviru obstoječih proračunskih programov.

Sredstva bodo zagotovljena s prerazporeditvijo v okviru sprejetega državnega proračuna:

- Če bo potrebno dodatno financiranje za usposabljanje občinskih inšpektorjev ali pripravo podzakonskega akta za 100.d člen, se bo izvedla prerazporeditev znotraj programa ministrstva (npr. iz postavke za normativno dejavnost na postavko za nadzor).

Sredstva bodo zagotovljena z rebalansom ali spremembami državnega proračuna:

- Ni predvideno, saj predlog ne ustvarja novih investicijskih obveznosti ali večjih stroškov, ki bi zahtevali rebalans. Vsa potrebna sredstva se pokrijejo iz obstoječih proračunskih postavk.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih:

Podobne rešitve obstajajo v več evropskih državah, kjer je rudarstvo urejeno z zakoni, ki določajo:

- jasne postopkovne roke za obravnavo vlog (npr. Nemčija – Bundesberggesetz),
- pooblastila lokalnih organov za nadzor nad nezakonitimi deli (npr. Avstrija – Mineralrohstoffgesetz),
- pravne podlage za rabo zaprtih rudniških objektov za turistične in kulturne namene (npr. Češka – Zakon o rudarstvu in podzemnih objektih).

Prikaz ureditve v pravnem redu EU:

Pravo EU ne ureja celovito rudarstva, temveč določa okvirne zahteve:

- Direktiva 94/22/ES o pogojih za izdajo dovoljenj za raziskovanje in izkoriščanje ogljikovodikov (načela transparentnosti, enakopravnosti).
- Direktiva 2006/123/ES o storitvah na notranjem trgu (nediskriminatorni postopki).
- Direktiva 2006/21/ES o ravnanju z odpadki iz rudarskih dejavnosti (varstvo okolja)

Področje koncesij ureja:

- Direktiva 2014/23/EU o podeljevanju koncesijskih pogodb.

Predlagane spremembe so skladne s temi okviri, saj krepijo transparentnost, nadzor in varnost.

Prikaz ureditve v najmanj treh pravnih sistemih držav članic EU

Nemčija – Bundesberggesetz (BBergG)

Bundesberggesetz § 10 določa formalne roke za oddajo in dopolnitev vlog za pridobitev rudarske pravice – organ ima rok za zahtevo dopolnitve in vrnitev popolne vloge, po izteku katere le-teh ni mogoče dopolnjevati in se obravnava šteje za prekinjeno. Ta člen krepí upravno disciplino in zagotavlja pravno predvidljivost, podoben cilj kot novosti v 35. členu predloga ZRud-1F. Poleg tega BBergG v § 39–41 ureja obveznost lastniškega soglasja pri raziskovanju in rudarskih projektih – v skladu z nemškim ustavnim varstvom lastnine. Za zapuščene rudnike zakon v § 31 zahteva varnostne ukrepe (sanacija, utrjevanje, preprečevanje vdora vode), s čimer se zagotovi stabilnost in okoljska varnost – ujemanje z 100.d členom predloga glede pogojev in imenovanja upravljavca.

Avstrija – Mineralrohstoffgesetz (MinroG)

MinroG v § 222c določa pooblastila lokalnim organom za izvedbo kontrol, predvsem pri pridobivanju surovin iz konfliktnih območij, s čimer se utrjuje nadzor še pred obsegom koncesijske pravice. Pogoji za uporabo zaprtih rudniških objektov so v Avstriji praviloma urejeni v podzakonskih aktih, ki določajo varnostne ukrepe, dostop ter kritja stroškov sanacije in nadzora – podobno kot predlog ZRud-1F določa v 100.d členu jasne tehnične in varnostne zahteve upravljavca.

Češka – Horní zákon (Zakon č. 44/1988 Sb.)

Horní zákon v § 31 določa obveznost financiranja sanacije in rekultivacije rudniških območij, vključno s tvorbo rezerv na poseben konto, s čimer se zagotavlja financiranje sanacije tudi po prenehanju dejavnosti. Pravilo omogoča varovanje okolja in javnih interesov, odločno podobno prehodnim določbam 7. člena. Za turistično rabo opuščenen rudnikov zakon ureja dovoljenja in strog nadzor, vključno s tehničnimi zahtevami glede prezračevanja, stabilnosti in reševalnih poti. Predlog ZRud-1F v 100.d členu vzpostavlja isto merilo – varnostno regulacijo in minister določi upravljavce oziroma pogoje za uporabo, kar zagotavlja trajnostno in varno rabo teh objektov.

Francija (Code minier)

Francoski Code minier ureja postopke za podelitev rudarskih dovoljenj in pogoje podaljšitve, pri čemer določa stavke L122-1 do L122-4 za podelitev dovoljenj za raziskovanje. Ti vključujejo zahtevo po finančni in tehnični sposobnosti vlagatelja, okoljski presoji in vključitvi javnosti. Dodatno od 13. aprila 2022 uvedene spremembe (ordonance n° 2022-534/536/537) zahtevajo analizo okolje-ekonomsko-socialnih učinkov že ob vlogi za raziskovanje ali podaljšanje koncesij. Tako se vzpostavlja visoka stopnja pravne predvidljivosti, varstva okolja in demokratične transparentnosti, kar se ujema z novimi rešitvami v slovenskem predlogu (35. člen: postopkovni roki; 100.d člen: varnostni pogoji). Code minier prav tako ureja pravne mehanizme za zapuščene rudnike. Štirje ukazi iz aprila 2022 uvajajo obvezna financiranja sanacije, podaljšane odgovornosti operaterjev, ter prepoved vključevanja novih koncesij brez izpolnjevanja teh pogojev. Uredba še posebej krepí varstvo naravnega okolja, saj dopušča podelitev dovoljenj le ob izpolnitvi zahtev za okoljsko soglasje in javno udeležbo, kar je skladno s cilji transparentne in trajnostne rabe virov in posledično podpirano z evropskimi direktivami (npr. Direktiva 2001/42/ES).

Italija (Codice Minerario)

Italijanski rudarski zakonik (Regio Decreto 1443/1927 – Codice Minerario) ureja podeljevanje rudarskih dovoljenj in koncesij v členih Art. 2–Art. 9, kjer določa pogoje za pridobitev dovoljenja, vključno z dokazilom o tehnični sposobnosti in finančni garanciji. Prav tako zahteva skladnost z okoljskimi predpisi in prostorskimi načrti. Za sanacijo opuščenih rudnikov zakon v Art. 45–Art. 48 določa obveznost rekultivacije in varnostnih ukrepov, ki jih mora izvesti nosilec pravice, ter možnost uporabe zaprtih rudniških objektov za druge namene ob pridobitvi posebnega dovoljenja.

Španija (Ley de Minas)

Španski zakon o rudarstvu (Ley 22/1973, de Minas) ureja pogoje za raziskovanje in izkoriščanje mineralnih surovin v členih Art. 70–Art. 76, kjer določa obveznost pridobitve dovoljenja in predložitve tehnične dokumentacije. Zakon zahteva tudi finančno zavarovanje za sanacijo območja. Za zapuščene rudnike zakon v Art. 81–Art. 84 določa obveznost sanacije in možnost uporabe podzemnih objektov za turistične in kulturne namene ob izpolnjevanju varnostnih pogojev.

Predlog zakona je skladen s pravnimi akti EU, saj:

- zagotavlja transparentne postopke (94/22/ES),
- ne uvaža diskriminatornih pogojev (2006/123/ES),
- upošteva načela varstva okolja in varnosti (2006/21/ES).

Predlog ne prenaša novih direktiv, zato korelacijska tabela ni potrebna; gre za notranje izboljšave postopkov in nadzora.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) V postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov

Razlogi za uvedbo novega postopka ali administrativnih bremen in javni interes: Predlog zakona ne uvaža novih postopkov, temveč izboljšuje obstoječe z uvedbo prekluzivnih rokov za dopolnitev vlog (35. člen) in jasnejšo razmejitvijo dokumentacije. Cilj je skrajšanje postopkov, večja pravna predvidljivost in odprava zaostankov, kar je v javnem interesu za učinkovito upravljanje mineralnih surovin.

Ukinitev postopka ali odprava administrativnih bremen:

Z uvedbo prekluzivnih rokov se zmanjšuje število ponovnih pozivov za dopolnitev vlog, kar pomeni manj administrativnih obremenitev za organe in stranke. Prehodne določbe (7. člen) odpravljajo potrebo po interventnih zakonih, ki so v preteklosti povzročali dodatne postopke. Spoštovanje načela »vse na enem mestu«:

Postopki ostajajo centralizirani pri ministrstvu, pristojnem za rudarstvo. Predlog ne uvaža dodatnih organov, temveč krepi koordinacijo z občinami (11. člen).

Podatki oziroma dokumenti, ki jih bo organ pridobil po uradni dolžnosti:

Organ bo še naprej pridobival podatke iz zemljiške knjige, prostorskih aktov in evidenc rudarske knjige po uradni dolžnosti. Predlog ne uvaža novih obveznosti pridobivanja podatkov, temveč ohranja obstoječo prakso.

Ustanovitev novih organov, reorganizacija ali ukinitvev obstoječih organov:

Ni predvidena ustanovitev novih organov.

Nove zaposlitve, usposabljanje in sredstva:

Predlog ne zahteva novih zaposlitev na ministrstvu. Občine bodo potrebovale usposabljanje inšpektorjev za izvajanje nadzora, kar se zagotovi v okviru obstoječih proračunskih postavk. Dodatna sredstva so minimalna in se pokrijejo z realokacijo.

Zmanjšanje števila zaposlenih:

Ni predvideno zmanjšanje zaposlenih, saj se postopki poenostavljajo, ne ukinjajo.

b) Pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov

Dokumentacija, ki jo mora stranka predložiti:

Predlog ne povečuje obsega dokumentacije, temveč jo jasno razmejuje na vodilno in drugo projektno dokumentacijo (35. člen). To povečuje preglednost in zmanjšuje število dopolnitev.

Stroški stranke:

Stroški se ne povečujejo; uvedba prekluzivnih rokov pomeni manj ponovnih dopolnitev in s tem manj administrativnih stroškov za vlagatelje.

Čas za ureditev zadeve:

Čas za odločanje se skrajša zaradi jasnih rokov in manj dopolnjevanj. Stranka bo lahko uredila zadevo hitreje, kar pomeni razbremenitev in večjo predvidljivost.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Kakovost zraka:

Predlog zakona ne uvaja novih rudarskih del, temveč ureja postopke in nadzor. Posledično ni neposrednega vpliva na emisije.

Cilji upravljanja voda:

Spremembe ne posegajo v režim vodnega gospodarstva. Prehodne določbe (7. člen) zahtevajo skladnost pridobivalnega prostora z dokumenti urejanja prostora, kar vključuje upoštevanje vodovarstvenih območij.

Kakovost ali vire prsti:

Zahteva po sprotni sanaciji in omejitvi obsega del v prehodnem režimu zmanjšuje tveganje za degradacijo tal. Ureditev rabe zaprtih rudniških objektov (100.d člen) ne vpliva na prst, saj gre za podzemne prostore.

Podnebne spremembe:

Predlog nima neposrednega vpliva na emisije toplogrednih plinov. Posredno prispeva k trajnostni rabi virov in preprečevanju novih degradiranih območij.

Biotska raznovrstnost, varovana območja:

Skladnost pridobivalnih prostorov z dokumenti urejanja prostora zagotavlja varstvo narave.

Nastajanje odpadkov in ravnanje z njimi:

Predlog ne spreminja obveznosti glede ravnanja z rudarskimi odpadki. Sankcije (142. člen) zmanjšujejo tveganje nelegalnih odlagališč.

Verjetnost ali stopnja tveganja za okolje:

Zaradi jasnih pogojev za podaljšanje pravic in nadzora se tveganje za okoljske škode zmanjšuje.

Aktivnosti podjetij v zvezi z okoljem:

Podjetja bodo morala dosledno izvajati sanacijo in spoštovati prostorske pogoje, kar krepi okoljsko odgovornost.

Organizacija dejavnosti v prostoru in rabo prostora:

Predlog ne spreminja prostorskih aktov, temveč zahteva njihovo spoštovanje. Ureditev rabe zaprtih rudniških objektov (100.d člen) omogoča nove dejavnosti brez dodatne prostorske obremenitve.

Prostorska identiteta:

Raba zaprtih rudniških objektov za kulturne in turistične namene krepi identiteto območij z rudarsko dediščino.

Varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami:

Predlog zahteva varnostne pogoje za rabo zaprtih objektov (100.d člen) in nadzor nad nezakonitimi deli, kar zmanjšuje tveganje nesreč.

Preprečevanje nastanka oziroma zmanjšanje posledic: Strožji nadzor in pogoji za sanacijo zmanjšujejo nevarnost plazov, vdora vode in drugih nesreč.

Zaščita, reševanje in pomoč: Ureditev varnostnih pogojev za turistično rabo podzemnih objektov vključuje ukrepe za zaščito obiskovalcev.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

Poslovne stroške in poslovanje:

Predlog ne povečuje stroškov, temveč jih lahko zmanjša z jasnimi postopki (manj dopolnitev vlog). Stroški za podjetja ostajajo vezani na obveznosti sanacije in koncesnine.

Premoženjske pravice:

Predlog ne posega v lastninsko pravico, temveč jo varuje (zahteva pravico na pristopnem zemljišču – 34. člen).

Inovacije in raziskave:

Ureditev rabe zaprtih rudniških objektov (100.d člen) odpira možnosti za raziskovalne projekte in inovativne turistične rešitve.

Potrošniki in gospodinjstva:

Posredni učinek je pozitiven – razvoj turističnih in kulturnih vsebin v zaprtih rudnikih povečuje ponudbo storitev.

Določene regije in sektorje:

Pozitivni učinki za rudarske regije (ohranitev dejavnosti v prehodnem obdobju, razvoj turizma).

Druge države in mednarodne odnose:

Predlog je skladen z EU pravom, ne vpliva na mednarodne odnose.

Makroekonomsko okolje:

Učinki so omejeni na rudarski sektor in lokalni razvoj, brez večjih makroekonomskih posledic.

Mala in srednja podjetja:

– Predlog ne omejuje dostopa na trg; jasnejši postopki povečujejo predvidljivost za MSP.

– Število podjetij in delovnih mest ostaja stabilno; prehodni režim preprečuje nenadne prekinitve dejavnosti.

– Povezanost z drugimi panogami: pozitivni učinki na turizem, gradbeništvo in storitve.

Konkurenčnost podjetij:

– Predlog ne omejuje dostopa na trg dobaviteljem.

– Ne zmanjšuje spodbud za konkurenčnost; nasprotno, večja pravna predvidljivost krepi konkurenčne pogoje.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

Zaposlenost in trg dela

Predlog zakona ne uvaja novih rudarskih projektov, temveč ureja postopke, nadzor in prehodni režim. Posledično ni pričakovano povečanje ali zmanjšanje zaposlenosti v rudarskem sektorju. Prehodne določbe (7. člen) preprečujejo nenadne prekinitve dejavnosti, kar pomeni ohranitev obstoječih delovnih mest v rudarskih podjetjih in povezanih panogah. Ureditev rabe zaprtih rudniških objektov (100.d člen) lahko posredno spodbuja nova delovna mesta v turizmu in kulturnih dejavnostih.

Standardi in pravice v zvezi s kakovostjo dela

Predlog ne posega v delovnopravne standarde. Zahteva po varnostnih pogojih za rabo zaprtih rudniških objektov (100.d člen) krepi varnost pri delu in zmanjšuje tveganja za zaposlene in obiskovalce.

Socialna vključenost in zaščita določenih skupin

Predlog ne uvaja posebnih ukrepov za socialno vključenost, vendar omogoča razvoj turističnih in kulturnih vsebin v rudarskih regijah, kar lahko prispeva k večji vključenosti lokalnih skupnosti v gospodarske aktivnosti.

Pravice iz starševskega varstva in družinskih prejemkov ter družinska razmerja

Predlog zakona ne vpliva na pravice iz starševskega varstva, družinske prejemke ali družinska razmerja.

Enakost spolov

Predlog ne vsebuje določb, ki bi vplivale na enakost spolov. Vsi postopki in pravice se izvajajo nediskriminatorno.

Enako obravnavo družbenih skupin glede na različne osebne okoliščine (nediskriminacija)
Predlog zakona je nevtralen glede osebnih okoliščin in ne uvaja pogojev, ki bi povzročali diskriminacijo. Postopki za pridobitev rudarske pravice ostajajo odprti za vse pravne in fizične osebe, ki izpolnjujejo zakonske pogoje.

Sodno varstvo in učinkovito sodno varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin
Predlog ne posega v obstoječe mehanizme sodnega varstva. Vsi postopki se vodijo po pravilih ZUP, z možnostjo pritožbe in upravnega spora. Prehodne določbe (7. člen) izrecno določajo, da molk organa ne pomeni podaljšanja pravice, kar krepi pravno varnost.

Upravljanje, udeležba, dostop do sodišč, medije in etiko
Predlog krepi transparentnost postopkov (jasni roki, pogoji) in vlogo lokalnih skupnosti (11. člen), kar pomeni večjo udeležbo pri načrtovanju oskrbe z mineralnimi surovinami. Dostop do sodišč ostaja nespremenjen.

Javno zdravje

Predlog ne vpliva neposredno na javno zdravje. Posredno prispeva k varnosti, saj ureja pogoje za rabo zaprtih rudniških objektov (100.d člen) in nadzor nad nezakonitimi deli, kar zmanjšuje tveganja za nesreče in onesnaženje.

Zdravstveno varstvo

Predlog ne posega v sistem zdravstvenega varstva. Vpliv je posreden – večja varnost pri rabi podzemnih objektov zmanjšuje tveganje za poškodbe in zdravstvene zaplete.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Nacionalni dokumenti razvojnega načrtovanja:

Predlog zakona ne spreminja ciljev nacionalnih razvojnih dokumentov, temveč jih podpira. Ureditev sodelovanja občin pri načrtovanju oskrbe z mineralnimi surovinami (11. člen) in zahteva po skladnosti pridobivalnih prostorov z dokumenti urejanja prostora (7. člen) sta v skladu z Strategijo prostorskega razvoja Slovenije in državno rudarsko strategijo. Predlog krepi povezavo med rudarsko politiko in prostorskim načrtovanjem.

Razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna:

Spremembe vplivajo na program »Trajnostna raba naravnih virov« in podprogram »Rudarstvo«, saj izboljšujejo učinkovitost postopkov in nadzora. Učinki so pozitivni: večja pravna predvidljivost, zmanjšanje tveganj za okolje in ohranjanje prihodkov iz koncesnin.

Razvojne dokumente EU in mednarodnih organizacij:

Predlog je skladen z načeli trajnostnega razvoja in varstva okolja iz Aarhuške konvencije ter cilji EU glede transparentnosti in enakopravnosti (Direktiva 94/22/ES, Direktiva 2006/123/ES). Ne zahteva sprememb obstoječih mednarodnih dokumentov, temveč prispeva k njihovi implementaciji.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Predlog zakona ima posredne učinke na naslednja področja:

Prostorsko načrtovanje: Zahteva po skladnosti pridobivalnih prostorov z dokumenti urejanja prostora krepi integracijo rudarske dejavnosti v prostorsko politiko.

Varstvo okolja: Strožji sankcije zmanjšujejo tveganje za degradacijo prostora.

Turizem in kultura: Ureditev rabe zaprtih rudniških objektov (100.d člen) omogoča razvoj turističnih in kulturnih projektov, kar vpliva na lokalni razvoj.

Lokalna samouprava: Krepitev vloge občin pri načrtovanju (11.) povečuje njihovo odgovornost in sodelovanje pri upravljanju naravnih virov.

Gospodarstvo: Prehodne določbe (8. člen) zagotavljajo kontinuiteto rudarske dejavnosti in preprečujejo nenadne prekinitve, kar vpliva na stabilnost sektorja.

Javno zdravje in varnost: Zahteva po varnostnih pogojih za rabo zaprtih objektov zmanjšuje tveganje nesreč in krepi varnost obiskovalcev.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

a) Predstavitev sprejetega zakona

Ciljnim skupinam (seminarji, delavnice):

Po sprejetju zakona bo ministrstvo, pristojno za rudarstvo, organiziralo javno predstavitev za:

- nosilce rudarskih pravic in podjetja v rudarskem sektorju,
- strokovne službe ministrstva in Geološkega zavoda Slovenije.

Širši javnosti (mediji, javne predstavitve, spletne predstavitve):

Predstavitev zakona bo izvedena preko:

- sporočil za javnost in objav na spletni strani ministrstva,
- javnih predstavitev,
- spletnih informativnih gradiv (pogosta vprašanja).

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa

Zagotovitev spremljanja izvajanja predpisa:

Ministrstvo bo izvajalo nadzor preko že vzpostavljenega sistema spremljanja, ki vključuje:

- redno poročanje o izvajanju postopkov (podelitev, podaljšanje, prenos rudarskih pravic),
- nadzor nad izvajanjem sanacijskih obveznosti in rabo zaprtih rudniških objektov.

Organi, civilna družba:

- Nosilec spremljanja: Ministrstvo za naravne vire in prostor.
- Sodelujoči: Geološki zavod Slovenije, rudarska inšpekcija, občine, strokovne organizacije in nevladne
- okoljske organizacije.

Metode za spremljanje doseganja ciljev:

- Analiza podatkov iz rudarske knjige in evidenc ministrstva,
- Pregled poročil občinskih inšpektorjev,
- Statistični pregledi o številu obravnavanih vlog, času obdelave in nadzornih ukrepih.

Merila za ugotavljanje doseganja ciljev:

- Skrajšanje povprečnega časa obravnave vlog,
- Število izvedenih nadzorov nad nezakonitimi deli,
- Delež saniranih pridobivalnih prostorov,
- Število zaprtih rudniških objektov, ki so varno uporabljeni za druge dejavnosti.

Časovni okvir spremljanja za pripravo poročil:

- Prvo poročilo o izvajanju zakona: 12 mesecev po začetku veljavnosti.
- Nadaljnja poročila: vsako leto do izteka prehodnega obdobja (31. december 2026).

Roki za pripravo poročil o izvajanju zakona, doseženih ciljih in nadaljnjih ukrepih:

- Vsebine bodo vključene v redno letno poročilo, ki ga ministrstvo posreduje Vladi RS,
- Po izteku prehodnega obdobja (veza 7. člen) ministrstvo pripravi zaključno poročilo z oceno doseženih ciljev in predlogi za nadaljnje ukrepe.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

Sprejem zakona je nujen za zagotovitev pravne varnosti v obdobju, ko poteče večje število rudarskih pravic, ter za preprečitev pravne praznine, ki bi lahko povzročila gospodarsko škodo in povečanje degradiranih območij.

Predlog zakona krepi vlogo lokalnih skupnosti pri načrtovanju oskrbe z mineralnimi surovinami in nadzoru nad nezakonitimi deli, kar prispeva k večji transparentnosti in vključevanju deležnikov.

Zakon uvaja pravno podlago za (delno ali celotno) rabo zaprtih rudniških podzemnih objektov za turistične, kulturne in raziskovalne namene, kar odpira nove razvojne priložnosti za rudarske regije in spodbuja diverzifikacijo lokalnega gospodarstva. Ta ureditev zahteva pripravo podzakonskega akta, ki bo določil varnostne pogoje in oblike nadzora, da se zagotovi varstvo ljudi in okolja.

Prehodne določbe so oblikovane tako, da omogočajo začasno podaljšanje rudarskih pravic ob strogih pogojih, kar preprečuje nenadne prekinitve dejavnosti in zagotavlja kontinuiteto sanacijskih del. S tem se zmanjšuje tveganje za nastanek novih degradiranih območij in povečuje pravna predvidljivost za nosilce pravic.

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA:

Predpis je bil objavljen na portalu e-Demokracija <https://e-uprava.gov.si/drzava-in-druzba/e-demokracija.html?lang=sj> od 30. 10. 2025 do 29. 11. 2025 ter predstavljen deležnikom na javni predstavitvi 18. 11. 2025 v dvorani Smelt v Ljubljani.

Spodaj so organizacije in pravne osebe, ki so podale pripombe v javni obravnavi (fizičnih oseb ne navajamo):

- Računsko sodišče RS
- IRSNVP – Rudarska inšpekcija
- Skupnost občin Slovenije (SOS)
- Združenje občin Slovenije (ZOS)
- GZS – ZGIGM / IJU (Sekcija mineralnih surovin)
- GeoZS – Geološki zavod Slovenije
- IRGO – Inštitut za rudarstvo, geotehnologijo in okolje
- Premogovnik Velenje, d.o.o.
- IZS – Inženirska zbornica Slovenije
- Slovensko rudarsko društvo inženirjev in tehnikov (SRDIT)
- DTV-PO / DZPG – Društvo tehničnih vodij – površinsko odkopavanje
- ROVO (medresorsko telo)
- ODI Law (po pooblastilu KAMNOLOM VERD d.o.o.)
- Odvetniška družba Šuligoj]
- RRA Zasavje
- PROTOSIB
- ACT-SI in podpisniki (GZS, ZAG, CO2laborate, TEŠ, idr.)

Bistvena mnenja, predlogi in pripombe javnosti (tematski povzetek)

A. Postopek in čas obravnave (skrajšani postopek)

Računsko sodišče RS: opozorilo na nomotehnične pomanjkljivosti in pomanjkljive obrazložitve; predlog za umik spornih določb (samodejna podaljšanja, prenos pooblastil na IZS, omilitev pogojev).

Stališče MNVP: skrajšani postopek se utemeljuje z nujnimi, ozko usmerjenimi spremembami; sporni členi so izločeni/ spremenjeni (več členov "člen se v celoti črta, argumenti RS"). Pripombe upoštevane v največji možni meri glede na cilje predpisa in stanje aktivnosti

B. Vloga občin in prostorsko urejanje

SOS / ZOS: varovanje izvirnih pristojnosti občin; nasprotovanje domnevnim posegom v prostorsko politiko (npr. 36. člen – zahteva črtanje odstavkov; krepitev sodelovalne vloge občin v 11. členu).

Stališče MNVP: člen 36 v celoti črtan (argumenti RS); 11. člen spremenjen po predlogu SOS (sodelovalna vloga občin).

C. Podaljšanje rudarskih pravic – prehodni režim

Različni deležniki (GZS, DZPG, IRSNVP) so podali pripombe o retroaktivnosti, rokih, elaboratih in poenostavitvah. RS je opozorilo na pravno varnost in sorazmernost.
Stališče MNVP: sporni deli 50. člena so izločeni; 7. člen (prehodne določbe) se spremeni in upošteva pripombe RS (strogi pogoji, časovna omejitve).

D. Raba zaprtih rudniških podzemnih objektov (100.d)

RRA Zasavje, ZOS, IRGO, PV: podpora pravni podlagi, predlogi za razširitev namenov, natančnejše varnostne pogoje, vprašanje upravljavca, vpis lastništva vodnih virov ipd.
Stališče MNVP: 100.d se ustrezno spremeni (natančnejši pogoji, nadzor); podzakonski akt se pripravi prioritarno.

E. Nadzor in sankcije

Občinski nadzor (123): del deležnikov proti širitvi pristojnosti občinskih inšpektorjev; drugi predlagajo omejitve pooblastil. IRSNVP predlaga operativne popravke.
Stališče MNVP: člen 123 se briše.

Trikratna koncesnina (53a/4): GZS, DZPG za črtanje; PV podpira ločitev sankcij od prekrškov (142/18).
Stališče MNVP: 53a/4 ostane (varstvo javnega interesa, sorazmerno odvrčanje); 142/18 ostane (prekršek za izkoriščanje izven prostora).

F. Tehnična dokumentacija in elaborati

GeoZS, IRGO: potrjevanje elaboratov (komisija za zaloge in vire), jasnejša definicija dokumentacije.
Stališče MNVP: sporne spremembe 50. člena črtane; tehnične zahteve se rešujejo v podzakonskih aktih.

G. Prenos pristojnosti na IZS (111–118)

IZS, SRDIT, DTV-PO, LEVICA: široka razprava; več deležnikov proti prenosu obsežnih javnih pooblastil; IZS predlaga jasne pogoje, disciplinski nadzor itd.
Stališče MNVP: poglavje črtano (ostane pri državi; možnost tehničnega pooblastila za vodenje evidenc po ministerskem nadzoru).

H. CO₂ geološko skladiščenje / fracking

ACT-SI in podpisniki: predlog omogočanja raziskav skladiščenja CO₂; anonimni komentar: prepoved frackinga, prilagoditev režima CO₂.
Stališče MNVP: ni odprto (brez nove JO) – predlaganih členov ni mogoče dodati v tej noveli.

Širitev "javnega interesa" v 12. členu – več deležnikov (Računsko sodišče, GZS) zahtevalo črtanje ali redefinicijo; smiselno upoštevano, ker je bil celoten člen črtan na podlagi argumentov RS (umiritev posega v prostorsko politiko).

Bistvena mnenja, predlogi in pripombe javnosti, ki niso bili upoštevani, ter razlogi

Spodaj navajamo ključne primere neupoštevanih pripomb in razloge:

Črtanje 53.a/4 (trikratna koncesnina) – predlagali GZS – ZGIGM / IJU, DZPG – DTV-PO; ni upoštevano, ker določba ostaja zaradi varstva javnega interesa in odvrčilnosti; koncesnine so temeljni fiskalni instrument za javne dobrine (mineralne surovine).

Ohranitev spornih sprememb 50. člena (podaljšanja) – več deležnikov (GZS, DZPG, IRGO, GeoZS) je predlagalo poenostavitve in skrajšanja; ni upoštevano v tej obliki, ker je RS podalo obsežne pripombe glede pravne varnosti: sporni deli so črtani.

Prenos pristojnosti na IZS (111–118) – različni predlogi IZS in Premogovnika Velenje, m SRDIT, ZOS; ni upoštevano, ker gre za sistemske naloge države in bi prenos zahteval širši zakonodajni okvir; poglavje je črtano.

Dodajanje tem o CO₂ (ACT-SI in podpisniki; anonimni komentar) – ni upoštevano, ker ni odprto v tej noveli in zahteva novo JO.

Usklajevanja:

Sprotna usklajevanja z IRSNVP, kot organom v sestavi MNVP.

Dne 16. 12. 2025 je bilo opravljeno usklajevanje s predstavniki ZOS, SOS, ZMOS in Občino Laško ter Občino Krško. Po dogovoru se je dopolnil novi člen 100.d z besedilom »raba vode«. Status: usklajeni.

Dne 16.12.2025 je bilo opravljeno usklajevanje s predstavniki SRDIT, DTV-PO, SMS ZG IGM GZS. Smiselno upoštevani predlogi na 2. in 3. odstavek 7. člena, in sicer predlog glede podaljšanja roka za dopolnitev vloge ter nomotehnična pripomba. Smiselno upoštevana tudi pripomba na novi 10. odstavek 34. člena.

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN:

Zunanji strokovnjak: mag. Samo Logar, odvetnik, Pločanska ulica 10, 1211 Ljubljana – Šmartno. Znesek plačila po pogodbi: Pogodbena vrednost: 24.000,00 EUR brez DDV (oz. 29.280,00 EUR z DDV). Strokovne podlage in analiza so bile pripravljene na podlagi izhodišč Ministrstva za naravne vire in prostor (MNVP), kot opredeljeno v dokumentu Izhodišča za nalogo (julij 2025).

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

- Jože Novak, minister za naravne vire in prostor,
- mag. Miran Gajšek, državni sekretar, Ministrstvo za naravne vire in prostor,
- mag. Mojca Štritof Brus, namestnica generalne sekretarke, Ministrstvo za naravne vire in prostor

II. BESEDILO ČLENOV

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o rudarstvu

1. člen

V Zakonu o rudarstvu (Uradni list RS, št. 14/14 – uradno prečiščeno besedilo, 61/17 – GZ, 54/22, 78/23 – ZUNPEOVE in 81/24) se v 11. členu drugi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»(2) Občine sodelujejo z državo pri načrtovanju potreb in načina oskrbe z mineralnimi surovinami ter pri vključevanju teh vsebin v razvojne dokumente in prostorske akte. Pri tem upoštevajo državno rudarsko strategijo in rudarsko-geološke študije, ki jih za njihovo območje zagotovi ministrstvo pristojno za rudarstvo.«.

Za drugim odstavkom se doda novi tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) Sodelovanje iz prejšnjega odstavka se zagotavlja:

- a) s sodelovanjem v postopkih usklajevanja državne rudarske strategije;
- b) s sporočanjem podatkov in razvojnih usmeritev občine, pomembnih za pripravo rudarsko-geoloških študij;
- c) s pripravo mnenj in pripomb glede osnutkov študij in strategije v okviru javnih obravnav;
- d) z vključevanjem predstavnikov občine v strokovne skupine, kadar se obravnavajo rešitve za njihovo območje.«.

2. člen

V 35. členu se v četrtem odstavku v 6. alineji za besedilom »30.000 kubičnih metrov« doda besedilo »mineralne surovine v raščenem stanju«.

Za četrtem odstavkom se doda novi peti odstavek, ki se glasi:

» (5) Glede na namen uporabe je vloga za pridobitev rudarske pravice za izkoriščanje določene vrste mineralne surovine na določenem prostoru sestavljena iz vodilne projektne dokumentacije in druge projektne dokumentacije kot je opredeljeno v šestem in sedmem odstavku tega člena.«.

V dosedanjem petem odstavku, ki postane šesti odstavek, se napovedni stavek spremeni tako, da se glasi:

» (6) Vodilna projektna dokumentacija, ki je del vloge za pridobitev rudarske pravice za izkoriščanje določene vrste mineralne surovine na določenem pridobivalnem prostoru mora vsebovati:«.

V dosedanjem šestem odstavku, ki postane sedmi odstavek, se napovedni stavek spremeni, tako, da se glasi:

»(7) Druga projektna dokumentacija, ki jo mora vlagatelj priložiti vlogi za pridobitev rudarske pravice za izkoriščanje določene vrste mineralne surovine na določenem pridobivalnem prostoru vsebuje:«.

Sedmi odstavek postane osmi odstavek.

Za dosedanjim osmim odstavkom, ki postane deveti odstavek, se dodata nova deseti in enajsti odstavek, ki se glasita:

»(10) Če je vloga iz petega ali šestega odstavka tega člena nepopolna, se vlagatelju v roku največ 90 dni določi celotna vsebina in rok za dopolnitev vloge, ki ne sme biti daljši od 60 dni. Rok se lahko podaljša le enkrat. Podaljšanje roka je dovoljeno le, če investitor nedvoumno izkaže, da je aktivno pripravljal ali pridobival dokumentacijo, da razlogi za nepopolno ali nepravočasno dopolnitev niso na njegovi strani ter da je poravnal vse finančne obveznosti po koncesijski pogodbi.

(11) Če vlagatelj v rokih iz prejšnjega odstavka vloge iz petega in šestega odstavka tega člena ne dopolni tako, da bi bila popolna v skladu s pogoji iz petega in šestega odstavka tega člena, ministrstvo, pristojno za rudarstvo, tako nepopolno vlogo s sklepom zavrže.«.

3. člen

Naslov 51. člena se spremeni tako, da se glasi:

»(prenos rudarske pravice za izkoriščanje)«.

V tretjem odstavku se besedilo »v dveh letih« nadomesti z besedilom »v treh letih« in besedilo »v enem letu« nadomesti z besedilom »v dveh letih«.

4. člen

Za 53. členom se doda nov, 53.a člen, ki se glasi:

»53.a člen

(dodatno plačilo za preseganje dovoljene količine izkoriščanja)

(1) Če ministrstvo, pristojno za rudarstvo ugotovi, da je imetnik rudarske pravice izkoriščal mineralne surovine v količinah, ki presegajo letno dovoljeno količino, določeno v koncesijskem aktu, z odločbo naloži dodatno plačilo.

(2) Dodatno plačilo iz prejšnjega odstavka znaša trikratno vrednost koncesnine na enoto neupravičeno izkoriščene mineralne surovine v raščenem stanju, določene po predpisu iz 53. člena tega zakona.

(3) Višina presežka se ugotovi na podlagi ugotovitve dejanskega stanja na terenu, letnih poročil imetnika rudarske pravice in ugotovitev inšpekcijskega nadzora.

(4) Pred izdajo odločbe se zavezanca pisno seznani z ugotovitvami in mu omogoči, da se o njih izjavi.

(5) Zoper odločbo je dovoljen upravni spor.«.

5. člen

Za 100.c členom se doda nov, 100.d člen, ki se glasi:

»100.d člen

(opravljanje dejavnosti v zaprtih rudniških podzemnih objektih)

(1) Zaprti rudniški podzemni objekti, ki so bili zaprti na podlagi rudarske zakonodaje, se lahko uporabijo za opravljanje drugih dejavnosti, kot so turistična, izobraževalna, raziskovalna dejavnost, kulturne dejavnosti, športni dogodki, rabo vode in podobno. Ministrstvo, pristojno za rudarstvo določi upravljavca in rabo zaprtega rudniškega podzemnega objekta.

(2) Pogoje za upravljanje in uporabo zaprtih rudniških objektov ter oblike nadzora za zagotavljanje varnosti za opravljanje drugih dejavnosti predpiše minister, pristojen za rudarstvo.

(3) Za zaprte rudniške podzemne objekte po tem členu se štejejo tudi opuščeni podzemni rudniški objekti, za katere ne obstaja veljavna rudarska pravica oziroma so izbrisani iz evidenc, ne glede na to, ali je bil izveden uradni postopek zaprtja. Navedeno ministrstvo, pristojno za rudarstvo ugotovi z odločbo. Postopek in pogoje predpiše minister, pristojen za rudarstvo.«.

6. člen

V 142. členu se v prvem odstavku na koncu 17. točke pika nadomesti s podpičjem, za njo pa doda nova 18. točka, ki se glasi:

»18. če izvaja rudarska dela ali izkorišča mineralne surovine zunaj pridobivalnega ali raziskovalnega prostora.«.

PREHODNA IN KONČNA DOLOČBA

7. člen

(prehodne določbe)

(1) Postopki, začeti na podlagi Zakona o rudarstvu (Uradni list RS, št. 14/14 – uradno prečiščeno besedilo, 61/17 – GZ, 54/22, 78/23 – ZUNPEOVE in 81/24; v nadaljnjem besedilu: ZRud-1) pred začetkom uporabe tega zakona, se dokončajo po dosedanjih predpisih.

(2) Ne glede na 50. člen ZRud-1 se veljavnost rudarskih pravic za izkoriščanje začasno podaljša po koncesijski pogodbi do dokončne odločitve o vlogi za podaljšanje rudarske pravice, vendar najpozneje do 31. 12. 2026, pod pogojem, da je vloga vložena pravočasno in o njej do uveljavitve tega zakona še ni bilo odločeno, koncesijska pogodba pa se je iztekla pred uveljavitvijo zakona oziroma se izteče v letu 2026.

(3) Nosilec rudarske pravice po prejšnjem odstavku podaljšano pravico izvršuje v nespremenjenem obsegu in na nespremenjenem pridobivalnem prostoru, brez povečanja količin ali širitve, ob izpolnjevanju obveznosti sprotne sanacije, do dokončne odločitve o vlogi za podaljšanje, vendar najdlje do 31. decembra 2026.

(4) Minister, pristojen za rudarstvo, izda predpis iz drugega odstavka 100.d člena tega zakona najpozneje v šestih mesecih od uveljavitve tega zakona.

8. člen

(začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu (sprememba 11. člena ZRud-1)

Vsebina spremembe: drugi odstavek 11. člena se preoblikuje tako, da občine sodelujejo z državo pri načrtovanju potreb in načina oskrbe z mineralnimi surovinami ter pri vključevanju teh vsebin v razvojne dokumente in prostorske akte; pri tem upoštevajo državno rudarsko strategijo in rudarsko-geološke študije, ki jih za njihovo območje zagotovi država. Doda se nov tretji odstavek, ki določa oblike sodelovanja (usklajevanje strategije, sporočanje podatkov, mnenja v javnih obravnavah, sodelovanje v strokovnih skupinah).

Dosedanja ureditev je samoupravnim lokalnim skupnostim nalagala obveznost izdelave rudarsko-geoloških študij v razvojnih dokumentih in prostorskih aktih. Po veljavnem 11. členu je strategija strokovna podlaga za dokumente urejanja prostora, občine pa morajo same izdelati rudarsko-geološke študije in na njihovi podlagi načrtovati oskrbo z mineralnimi surovinami ter vsebine vključevati v prostorske akte.

Računsko sodišče Republike Slovenije je v reviziji upravljanja z mineralnimi surovinami ugotovilo, da ZRud-1 pripravo rudarsko-geoloških študij nalaga samoupravnim lokalnim skupnostim, ministrstvo pa je to nalogo poverilo Geološkemu zavodu Slovenije in jo tudi financiralo.

V pripombah na besedilo v javni obravnavi je bilo s strani občin izpostavljeno, da občine izdelave takšnih strokovnih študij nimajo v finančnih načrtih (gre za pripravo zahtevnih strokovnih podlag) in da večina občin nima interesa spodbujati razvoja novih pridobivalnih območij, ker dejavnosti rudarjenja praviloma povzročajo negativne vplive na kakovost bivanja, okolje, zdravje ter občinsko infrastrukturo, kar predstavlja dodatne obremenitve za lokalne skupnosti. Zaradi navedenega so predlagale, da se obveznost priprave konkretnih rudarsko-geoloških študij jasno prenese na državo kot nosilko državne rudarske politike, občinam pa se določi sodelovalna, ne pa zavezujoča vloga pri načrtovanju oskrbe z mineralnimi surovinami.

Predlagana rešitev obveznost priprave študij premika na državo (študije zagotovi država), občinam pa daje jasno opredeljene kanale sodelovanja. Predlagana sprememba odpravlja obveznost samoupravnih lokalnih skupnosti glede izdelave rudarsko-geoloških študij, hkrati pa jim nalaga upoštevanje državne rudarske strategije in rudarsko-geološke študije pri vključevanju načrtovanja potreb in načina oskrbe z mineralnimi surovinami v svoje razvojne akte in prostorske akte.

Posledice: (1) Razbremenitev občin pri financiranju in naročanju študij; (2) poenotenje metodologije in kakovosti študij (ker jih zagotavlja država), (3) hitrejša in bolj usklajena umeščanje rudarskih vsebin v prostorske akte; (4) potreba po proračunskih in organizacijskih prilagoditvah na državni ravni (resor, GZS), ker država prevzame izdelavo študij in koordinacijo.

K 2. členu (spremembe 35. člena ZRud-1)

Vsebina spremembe: (i) v četrtem odstavku, 6. alineji, se po znesku »30.000 kubičnih metrov« doda pojasnilo »mineralne surovine v raščenem stanju«. (ii) Doda se nov peti odstavek, ki določa, da je vloga sestavljena iz vodilne in druge projektne dokumentacije (z natančnim sklicem na šesti in sedmi odstavek). (iii) Dosedanja peti in šesti odstavek se preštevilčita (postaneta 6 in 7); (iv) doda se 10. in 11. odstavek: rok za dopolnitev največ 30 dni, podaljšljiv le enkrat, ponovna podaljšanja niso možna; če vloga ni dopolnjena, se zavrže.

Veljavni 35. člen že ureja pogoje in sestavine vloge, vendar ne vsebuje procesne prekluzije (enkratno podaljšanje roka in obvezno zavrženje nedopolnjene vloge) ter ne vsebuje izrecne delitve na vodilno/dodatno dokumentacijo v napovednem besedilu vloge. Dopolnitev z »raščeno stanje« tudi odpravi morebitne dvome o merski enoti.

Glavna sprememba je v petem odstavku 35. člena ZRud-1, ki razdeljuje vlogo za pridobitev rudarske pravice na vodilno projektno dokumentacijo in drugo projektno dokumentacijo. Takšna rešitev sledi praksi in vzoru na drugih infrastrukturnih področjih (npr. gradbeništvo), kjer se ključni podatki, potrebni za odločitev o podelitvi pravice, ločijo od tehnično-strokovnih prilog.

Vodilna projektna dokumentacija vsebuje bistvene podatke o vlagatelju, pridobivalnem prostoru, vrsti in količini surovine, načinu izkoriščanja ter predlagani dobi trajanja koncesije, s čimer se omogoča hitrejša in učinkovitejša presoja primernosti vloge ter skladnosti z državno rudarsko strategijo in prostorskimi akti.

Druga projektna dokumentacija pa obsega zahtevnejše strokovne podlage, kot so geodetski načrt, rudarski projekt ter soglasja lastnikov ali imetnikov pravic, kar zagotavlja celovitost in pravno-formalno pravilnost vloge.

Na ta način se jasno določa struktura vloge in razmejuje med bistvenimi podatki, potrebnimi za odločanje, ter dodatnimi strokovnimi dokazili. S tem se zmanjšujejo nejasnosti, povečuje preglednost za vlagatelje, omogoča bolj standardizirana obravnava vlog in krepi pravna varnost postopkov.

Sprememba predstavlja pomemben korak k večji učinkovitosti, predvidljivosti in profesionalizaciji sistema podeljevanja rudarskih pravic.

Posledice: (1) Procesna disciplina in krajši roki odločanja; (2) nižji upravni stroški zaradi manj ponavljanj pozivov; (3) večja pravna varnost vlagateljev in organov, ker je vnaprej jasno, kdaj vloga »odpade«.

V 35. členu se dodata nov deseti in enajsti odstavek. S tem se uvaja jasna procesna disciplina tako za upravni organ kot za vlagatelja. Rok največ 90 dni, v katerem mora ministrstvo pregledati vlogo in vlagatelju enotno določiti celotno vsebino potrebne dopolnitve, je utemeljen z naravo rudarskih postopkov, ki praviloma vključujejo več strokovnih presoj, preverjanje skladnosti s prostorskimi akti, ter, med drugim, usklajevanje z drugimi nosilci javnih pooblastil. Ta rok preprečuje razdrobljene in zaporedne pozive k dopolnjevanju, ki so se v praksi izkazali kot eden glavnih vzrokov za dolgotrajnost postopkov in pravno negotovost vlagateljev.

Hkrati pa je določen tudi najdaljši rok 60 dni za dopolnitev vloge, ki je sorazmeren glede na zahtevnost dokumentacije, a hkrati dovolj kratek, da preprečuje neupravičeno zavlačevanje postopkov. Ohranja se tudi možnost enkratnega podaljšanja roka, ki je omejena na primere, ko vlagatelj nedvoumno izkaže aktivno ravnanje, objektivne razloge, ki niso na njegovi strani, ter izpolnjevanje finančnih obveznosti iz koncesijskega razmerja. Takšna ureditev zagotavlja ravnotežje med varstvom položaja vlagatelja in varstvom javnega interesa. Če pa vlagatelj v postavljenem roku vloge ne dopolni tako, da bi bila popolna v skladu s pogoji iz petega in šestega odstavka tega člena, se vloga zavrže. S tem se izboljšuje učinkovitost dolgotrajnih postopkov, v katerih vloge ostajajo odprte več let, ter se zagotavlja večja pravna varnost za vse udeležence.

Predlagana rešitev je v skladu z 3. členom ZUP, ki v prvem odstavku omogoča, da se posamezna vprašanja upravnega postopka lahko za določeno upravno področje v posebnem

zakonu uredijo drugače, kot so urejena v ZUP, če je za postopanje na takem upravnem področju to potrebno. Glede na zgoraj navedeno je potreba po posebni ureditvi utemeljena.

K 3. členu (spremembe 51. člena ZRud-1 – prenos rudarske pravice)

Vsebina spremembe: Spremeni se naslov (izrecno na prenos pravice za izkoriščanje) in v 3. odstavku se roki podaljšajo: iz »v dveh letih« v »v treh letih« ter iz »v enem letu« v »v dveh letih« (npr. ob stečaju, prenehanju subjekta ali smrti fizične osebe). Veljavni 51. člen predvideva krajše roke (2 in 1 leto) za izvedbo prenosa; sprememba roke podaljša.

51. člen ZRud-1 določa rok dveh let za prenos rudarske pravice od začetka stečajnega postopka ter enega leta od prenehanja prenosnika pravice oziroma pravnomočnosti sklepa o dedovanju. V praksi so se ti roki izkazali za prekratke, saj so postopki stečaja, likvidacije ali dedovanja pogosto dolgotrajni in presegajo zakonske roke, na kar nosilci pravic nimajo vpliva. S spremembo tretjega odstavka 51. člena ZRud-1 se roki podaljšujejo, v primeru stečaja iz dveh na tri leta, v primeru prenehanja prenosnika ali dedovanja pa iz enega na dve leti.

S spremembami se omogoča realnejši časovni okvir za izvedbo prenosa rudarske pravice, preprečuje prenehanje pravic zaradi zgolj formalnih razlogov in zagotavlja večjo pravno varnost tako koncesionarjem kot državi. Sprememba zmanjšuje tveganje za prekinitev izkoriščanja mineralnih surovin zaradi dolgotrajnih sodnih ali upravnih postopkov.

Posledice: (1) Več časa za najdbo prevzemnika v zahtevnih primerih (stečaji, dedovanja), (2) manj ugasnitev pravic in manj prekinitev dobave materialov, (3) možna daljša negotovost za okolje in lokalne skupnosti do zaključka prenosa.

K 4. členu (nov 53.a člen ZRud-1 – dodatno plačilo za preseganje dovoljene količine izkoriščanja)

Doda se nov člen, ki uvaja dodatno plačilo v primeru, ko imetnik rudarske pravice izkorišča mineralne surovine v količinah, ki presegajo letno dovoljeno količino, določeno v koncesijskem aktu. Namen določbe je zagotoviti učinkovito varstvo javnega interesa pri trajnostnem gospodarjenju z mineralnimi surovinami ter preprečiti ravnanja, pri katerih bi imetnik rudarske pravice z nedovoljenim preseganjem količin pridobil neupravičeno ekonomsko korist. Dodatno plačilo ni prekrškovna sankcija, temveč upravni ukrep finančne narave, ki je neposredno vezan na obseg kršitve in omogoča sorazmeren odziv države na preseganje dovoljenega izkoriščanja.

Višina dodatnega plačila je določena v višini trikratne vrednosti koncesnine na enoto neupravičeno izkoriščene mineralne surovine, s čimer se zagotavlja odvzem neupravičene koristi in hkrati preventivni učinek, ki odvrča od preseganja dovoljenih količin. Postopek ugotavljanja presežka temelji na letnih poročilih imetnika rudarske pravice in ugotovitvah inšpekcijskega nadzora, zavezancu pa je zagotovljena pravica do izjave ter sodno varstvo v upravnem sporu, kar zagotavlja skladnost ureditve z načelom pravne varnosti in učinkovitim sodnim varstvom.

K 5. členu (nov 100.d člen – uporaba že zaprtih podzemnih rudniških objektov)

Vsebina spremembe: Uveden je nov 100.d člen, ki omogoča opravljanje dejavnosti v že zaprtih podzemnih rudniških objektih (turistična, izobraževalna, raziskovalna, kulturna, športna, raba vode, idr.). Ministrstvo določi upravljavca in rabo; minister predpiše pogoje upravljanja/uporabe in oblike nadzora. Za »že zaprte« se štejejo tudi opuščeni podzemni objekti brez veljavne

rudarske pravice oziroma izbrisani iz evidenc – status s posamičnim aktom ugotovi ministrstvo; postopek in pogoje predpiše minister.

V veljavnem zakonu to področje ni sistematično urejeno (ureja se le zapiranje in sanacija); novi člen ustvari pravno podlago za varno, nadzorovano rabo in upravljanje dediščine. Omogoči se lahko uporaba dela ali celote podzemnih rudniških objektov. Za upravljanje se uporablja zakon, ki ureja ravnanje s stvarnim premoženjem Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: države) in s stvarnim premoženjem samoupravnih lokalnih skupnosti ter ureja evidence nepremičnega premoženja države in samoupravnih lokalnih skupnosti (trenutno Zakon o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti (ZSPDSLS-1), Uradni list RS, št. 11/18, 79/18 in 78/23 – ZORR).

Določba ureja pravno praznino glede ureditve, uporabe in nadzora nad opravljanjem turistične dejavnosti, ki se že izvaja, na primer v Premogovniku Velenje, Rudniku Mežica, Rudniku Sitarjevec, se izvajajo jamatloni po jamskih objektih Rudnika Trbovlje Hrastnik, ogledi filma v jami Rudnika Trbovlje-Hrastnik, stare muzejske vrtine, ipd. S tem bi družbe, ki se ukvarjajo s temi dejavnostmi prevzele te jamske objekte, jih pregledovale, in vzdrževale.

Poleg tega bi lahko tisti subjekti, ki bi prevzeli objekte premogovnikov izvajali aktivnosti, ki se nanašajo na novo Uredbo (EU) 2024/1787 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o zmanjšanju emisij metana v energetskem sektorju in spremembi Uredbe (EU) 2019/942 (ti. Metansko uredbo). Pogoji za uporabo določil se predpišejo naknadno v pravilniku.

Posledice: (1) Gospodarska in razvojna priložnost (turizem, izobraževanje, R&R); (2) jasna upravljavna odgovornost in varnostni standardi; (3) potreba po sekundarni regulaciji (pravilniki) ter po koordinaciji z varstvom kulturne dediščine in varstvom pred nesrečami.

K 6. členu (spremembe 142. člena ZRud-1 – dodatni prekršek)

Vsebina spremembe: V 1. odstavku se doda nova 18. točka: prekršek stori, kdor izvaja rudarska dela ali izkorišča mineralne surovine izven pridobivalnega ali raziskovalnega prostora.

Dopolnitev zapolni prekrškovno vrzel in omogoča hitrejše procesiranje takih ravnanj, ki so pogosto izvor degradacij in sporov; pričakuje se boljše spoštovanje meja in pogojev iz koncesijskih/dovolilnih aktov. ZRud-1 namreč predvideva prekršek samo za primer izkoriščanja mineralne surovine brez koncesijske pogodbe, ne pa tudi za primer izkoriščanja mineralne surovine izven okvira podeljene rudarske pravice oz. izven obstoječega pridobivalnega ali raziskovalnega prostora določenega kamnoloma, peskokopa, gramoznice, glinokopa, ipd. Zato se s doda v prvem odstavku 142. člena nova 18. točka, da se obravnava tudi te primere kršitev kot prekršek.

K 7. členu (prehodne določbe)

Vsebina: (i) Določeno je, da se postopki, začeti po ZRud-1 pred začetkom uporabe novele, dokončajo po dosedanjih predpisih. (ii) Ureja se začasno podaljšanje rudarskih pravic po samem zakonu do 31. 12. 2026, do dokončne odločitve o vlogah, ki so bile pravočasno oddane po dosedanjih predpisih. Zadevna določba velja zgolj za primere, ko je bila vloga vložena pravočasno in o njej še ni bilo dokončno odločeno, koncesijska pogodba pa se je iztekla pred uveljavitvijo tega zakona oziroma se izteče v letu 2026. V tem vmesnem obdobju lahko nosilci rudarskih pravic nadaljujejo z izvajanjem dejavnosti pod enakimi pogoji, kot so veljali do poteka

koncesije. Vsi zadevni upravni postopki so že v teku – približno polovica je že rešenih, preostanek pa se načrtuje rešiti najpozneje do konca junija tekočega leta.

Določba drugega odstavka 7. člena zakona o neposrednem zakonskem podaljšanju trajanja rudarske pravice nanaša tudi na primere, ko se je koncesijska pogodba in s tem rudarska pravica iztekla pred uveljavitvijo tega zakona. S tem se zakonski pravni učinek podaljšanja trajanja rudarskih pravic v primeru izpolnjevanja pogojev iz tega odstavka razširja na čas pred uveljavitvijo tega zakona, kar pomeni retroaktivno učinkovanje zakona. Gre za določitev povratne veljave te zakonske določbe, saj bi brez nje več deset primerov rudarske pravice prenehalo veljati s potekom trajanja njihove veljavnosti, ker kljub pravočasni vložitvi vlog o njih še ni bilo odločeno pred potekom trajanja rudarske pravice še pred uveljavitvijo predloga zakona. Koncesionarji teh rudarskih pravic bi brez tega retroaktivnega učinkovanja morali takoj prenehati z izvajanjem rudarskih del za izkoriščanje teh mineralnih surovin. To bi povzročilo občutno pomanjkanje in hitro rast cen na trgu mineralnih surovin, težave v gradbeništvu in drugih panogah gospodarstva, ki so odvisne od dostopnosti teh mineralnih surovin, imelo pa bi tudi zelo hude posledice za podjetja, ki zdaj izvršujejo te rudarske pravice.

Predlagano povratno učinkovanje predloga zakona izpolnjuje vse pogoje iz drugega odstavka 155. člena Ustave, torej da je določeno z zakonom, da se nanaša le na posamezne določbe zakona (drugi odstavek 7. člena zakona), da to zahteva javna korist in da se s tem ne posega v pridobljene pravice. Predlagano povratno učinkovanje tega odstavka z ničemer ne posega v pridobljene pravice nobenega pravnega subjekta, saj zgolj podaljšuje trajanje že obstoječih rudarskih pravic. Poleg tega pa je nedvomno tudi v javno korist. Ta posebna javna korist za povratno veljavo navedenih določb predloga zakona je v tem, da je mogoče le na ta način, torej s povratno veljavo teh določb, preprečiti nastanek navedenih škodljivih posledic tako za rudarska podjetja kot tudi za gospodarstvo, zlasti tisto, ki je odvisno od dobave mineralnih surovin.

Posledice: (1) Pravna varnost in kontinuiteta oskrbe z mineralnimi surovinami v prehodnem obdobju; (2) zmanjšanje tveganja za nenačrtovane zaustavitve dejavnosti zaradi sistemskih zastojev; (3) hkrati omejitev – brez povečanja količin ali širitve prostora ter stroga vezanost na sanacijo pri bivših nosilcih; (4) fiskalni učinek: ohranjanje prilivov iz koncesnin in rezervacij; (5) zahteva aktivno procesno delo organa (ker molk nima pozitivnega učinka).

K8. členu (začetek veljavnosti)

Predlog zakona upošteva določbo prvega odstavka 154. člena Ustave Republike Slovenije, ki določa, da predpis začne veljati petnajsti dan po objavi, če v njem ni drugače določeno. Zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije. Učinek je usklajen z običajno vacatio legis.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

(prepis določb veljavnega zakona, ki se s predlogom spreminjajo)

11. člen

(izvajanje državne rudarske strategije)

(1) Državna rudarska strategija je strokovna podlaga pri izdelovanju in sprejemanju dokumentov urejanja prostora.

(2) Samoupravne lokalne skupnosti morajo za svoja območja izdelati rudarsko-geološke študije in na njihovi podlagi, skladno z državno rudarsko strategijo, v svojih razvojnih dokumentih načrtovati potrebe in način oskrbe z mineralnimi surovinami in jih vključevati v prostorske akte, namenjene rudarstvu.

35. člen

(pogoji za izdajo rudarskega koncesijskega akta)

(1) Rudarski koncesijski akt izda vlada na predlog ministrstva, pristojnega za rudarstvo.

(2) Ministrstvo, pristojno za rudarstvo, predlaga vladi izdajo rudarskega koncesijskega akta na podlagi ocene, da obstaja potreba po izkoriščanju določene vrste mineralne surovine na določenem območju, ali na podlagi vloge pravne ali fizične osebe o zainteresiranosti za pridobitev rudarske pravice za izkoriščanje določene vrste mineralne surovine na določenem pridobivalnem prostoru.

(3) Ministrstvo, pristojno za rudarstvo, predlaga vladi izdajo rudarskega koncesijskega akta na podlagi ocene, da obstaja potreba po izkoriščanju določene vrste mineralne surovine na določenem območju, in če so izpolnjeni pogoji iz druge, četrte, pete, šeste, sedme, osme in devete alineje četrtega odstavka tega člena.

(4) Ministrstvo, pristojno za rudarstvo, predlaga vladi izdajo rudarskega koncesijskega akta na podlagi vloge pravne ali fizične osebe pod pogoji, da:

- vlagatelj izpolnjuje pogoje za nosilca rudarske pravice za izkoriščanje iz 6. člena tega zakona,
- za predlagani pridobivalni prostor ali njegov del še ni podeljena rudarska pravica za raziskovanje ali izkoriščanje iste mineralne surovine in vlagatelj vloge dokaže, da morebitna dodatna rudarska pravica na istem raziskovalnem ali pridobivalnem prostoru ne bo ovirala obstoječega raziskovanja ali izkoriščanja mineralnih surovin,
- je izpolnjen pogoj iz drugega odstavka 34. člena tega zakona, kadar vlagatelj vloge uveljavlja izpolnjevanje takšnega pogoja,
- ne obstaja obveznost sanacije nelegalnega kopa na podlagi inšpekcijske odločbe in je sanacijo mogoče izvesti na podlagi take odločbe ali dovoljenja, ki je bilo pridobljeno v zvezi s tako odločbo,
- sta predlagani pridobivalni prostor in njegova raba v skladu z dokumenti urejanja prostora,
- je v primeru zainteresiranosti za izkoriščanje tehničnega kamna apnenca, tehničnega kamna dolomita, prodra ali peska bilančnih zalog mineralne surovine v raščenem stanju najmanj 450.000 kubičnih metrov, predvidena doba trajanja rudarske pravice pa najmanj 15 let pri predvideni letni proizvodnji najmanj 30.000 kubičnih metrov,
- za predlagani pridobivalni prostor ali njegov del ni sprejet začasni ukrep za zavarovanje prostorskega načrtovanja po predpisih, ki urejajo urejanje prostora,
- je predlagani pridobivalni prostor v skladu z državno rudarsko strategijo, in
- so izpolnjeni tudi drugi pogoji, predpisani s tem zakonom, predpisi, ki urejajo varstvo okolja, varstvo voda, ohranjanje narave, in drugimi predpisi.

(5) Vloga za pridobitev rudarske pravice za izkoriščanje določene vrste mineralne surovine na določenem pridobivalnem prostoru mora vsebovati:

1. firmo, poslovni naslov, matično in davčno številko, če gre za pravno osebo ali samostojnega podjetnika, ter podatke iz 2. točke tega odstavka za zakonitega zastopnika pravne osebe ali samostojnega podjetnika,
2. ime, priimek, naslov stalnega in začasnega prebivališča, če ga ima, enotno matično številko občana ali drugo nacionalno identifikacijsko številko in državo rojstva, če gre za fizično osebo, ki ni samostojni podjetnik,
3. podatke o prostorskem aktu, namenjenem rudarstvu, s katerim se ureja območje predlaganega pridobivalnega prostora, v skladu s 151. členom tega zakona,
4. navedbo pogoja iz drugega odstavka 34. člena tega zakona, ki ga uveljavlja, kadar gre za pridobitev rudarske pravice brez javnega razpisa,
5. predlog imena pridobivalnega prostora,
6. predlog pridobivalnega prostora, vključno z navedbo parcelnih števil, katastrske občine in občine, v kateri je posamezna parcela,
7. navedbo nadmorske višine predlagane najgloblje točke izkoriščanja po rudarskem projektu za pridobitev koncesije za izkoriščanje,
8. navedbo vrste mineralne surovine za izkoriščanje,
9. navedbo, ali se namerava izvajati površinsko ali podzemno izkoriščanje mineralne surovine, predvidene vrste odkopne metode ter navedbo, ali gre za nov ali predčasno opuščen pridobivalni prostor,
10. predlagan čas trajanja koncesije,
11. navedbo količine mineralne surovine, ki se skladno z rudarskim projektom za pridobitev koncesije za izkoriščanje lahko izkoristi v predlaganem pridobivalnem prostoru,
12. navedbo načina izvajanja sanacije, rekultivacije in vzpostavitve novega oziroma nadomestitve prejšnjega stanja okolja v pridobivalnem prostoru po končanem izkoriščanju in
13. navedbo dejavnosti, ki se bodo opravljale v zvezi s pridobljeno mineralno surovino.

(6) Vlogi za pridobitev rudarske pravice za izkoriščanje določene vrste mineralne surovine na določenem pridobivalnem prostoru mora vlagatelj priložiti:

1. geodetski načrt, ki ga izdela pooblaščen geodetsko podjetje in zanj izda certifikat geodetskega načrta, s prikazom in navedbo koordinat točk, ki pridobivalni prostor omejujejo, podanih v državnem koordinatnem sistemu, kadar v pridobivalni prostor niso vključene samo parcele v celoti, in navedbo površine pridobivalnega prostora,
2. rudarski projekt za pridobitev koncesije za izkoriščanje,
3. če je zemljiška parcela obremenjena s hipoteko ali drugo pravico, soglasje imetnika take pravice, da se na parceli lahko podeli rudarska pravica,
4. soglasje obstoječega nosilca rudarske pravice, kadar je za predlagani pridobivalni prostor ali njegov del že podeljena rudarska pravica za raziskovanje ali izkoriščanje, nameravano izkoriščanje pa se nanaša na mineralne surovine, ki jih obstoječi nosilec rudarske pravice ne raziskuje ali izkorišča.

(7) Ne glede na šesto alinejo četrtega odstavka tega člena lahko ministrstvo, pristojno za rudarstvo, vladi predlaga izdajo rudarskega koncesijskega akta tudi, če predlagani pridobivalni prostor ne izpolnjuje pogojev glede minimalnih bilančnih zalog mineralne surovine, minimalne letne proizvodnje v raščenem stanju in minimalne dobe trajanja koncesije, kadar se vloga nanaša na pridobivalni prostor, za katerega so izpolnjeni naslednji pogoji:

- rudarska pravica in koncesija sta že bili podeljeni na podlagi določb zakona, ki ureja rudarstvo, pa je koncesijsko razmerje prenehalo, še preden je bila mineralna surovina na tem pridobivalnem prostoru izkoriščena v obsegu iz koncesijskega akta in koncesijske pogodbe,
- izkoriščanje je v času podeljene koncesije potekalo skladno s koncesijskim aktom in koncesijsko pogodbo,
- po prvotni koncesiji je v pridobivalnem prostoru ostalo še najmanj 100.000 kubičnih metrov bilančnih zalog mineralne surovine v raščenem stanju, in
- poravnane so vse finančne obveznosti iz naslova podeljene koncesije.

(8) Ne glede na šesto alinejo četrtega odstavka tega člena ministrstvu, pristojnemu za rudarstvo, ni treba preverjati izpolnjevanja pogojev minimalnih bilančnih zalog mineralne

surovine, minimalne letne proizvodnje v raščenem stanju in minimalne dobe trajanja rudarske pravice za izkoriščanje, če se vloga za pridobitev rudarske pravice za izkoriščanje nanaša na pridobivalni prostor znotraj rezervata mineralne surovine, za katerega so v času priprave koncesijskega akta v obsegu trenutno veljavnih koncesij za izkoriščanje iste vrste mineralne surovine ti pogoji že izpolnjeni. Šteje se, da se vloga nanaša na izkoriščanje mineralne surovine znotraj rezervata mineralne surovine, če je znotraj istega območja, ki je v prostorskih aktih po namenski rabi opredeljeno kot območje za izkoriščanje iste vrste mineralne surovine, v času izdaje koncesijskega akta že podeljena vsaj ena koncesija za izkoriščanje te mineralne surovine, predlagani pridobivalni prostor pa se bo z njim stikal vsaj po eni stranici.

51. člen

(pogoji za prenos rudarske pravice za izkoriščanje)

(1) Rudarska pravica za izkoriščanje se lahko iz obstoječega nosilca rudarske pravice (v nadaljnjem besedilu: prenosnika rudarske pravice) prenese na drugo pravno ali fizično osebo (v nadaljnjem besedilu: prevzemnika rudarske pravice) z odločbo o prenosu rudarske pravice za izkoriščanje, ki jo izda ministrstvo, pristojno za rudarstvo, pod pogoji, da:

1. zoper prenosnika rudarske pravice ne poteka predhodni postopek zaradi insolventnosti,
2. prevzemnik rudarske pravice izpolnjuje pogoje za nosilca rudarske pravice za izkoriščanje iz 6. člena tega zakona,
3. ima prevzemnik rudarske pravice pravico izvajati rudarska dela na zemljišču,
4. prevzemnik rudarske pravice izpolnjuje tudi morebitne druge pogoje, ki jih je rudarski koncesijski akt, na podlagi katerega je bila podeljena rudarska pravica za izkoriščanje, opredelil kot pogoj za pridobitev rudarske pravice za izkoriščanje na posameznem pridobivalnem prostoru, ki je predmet prenosa.

(2) Vlogo za prenos rudarske pravice za izkoriščanje prevzemnik rudarske pravice vloži na ministrstvo, pristojno za rudarstvo, priloži pa ji:

1. podatke o vlagatelju vloge skladno s 1. in 2. točko petega odstavka 35. člena tega zakona,
2. overjeno izjavo prenosnika rudarske pravice, da se strinja s prenosom rudarske pravice, razen v primeru prenosa rudarske pravice zaradi prenehanja obstoja nosilca rudarske pravice ali smrti nosilca rudarske pravice, ki je fizična oseba,
3. izjavo, da se strinja s prenosom rudarske pravice ter prevzema vse pravice in obveznosti, ki iz nje izhajajo,
4. dokazilo o pravici izvajati rudarska dela na zemljišču,
5. potrjen rudarski projekt, na podlagi katerega je prenosnik rudarske pravice pridobil rudarsko pravico za izkoriščanje.

(3) Če je nad prenosnikom rudarske pravice začet stečajni postopek, če prenosnik rudarske pravice, ki je pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik, preneha obstajati, ali v primeru smrti prenosnika rudarske pravice, ki je fizična oseba, se lahko rudarska pravica prenese na prevzemnika v dveh letih od začetka stečajnega postopka oziroma enem letu od prenehanja prenosnika rudarske pravice ali pravnomočnosti sklepa o dedovanju. Če bi rok iz prejšnjega stavka potekel po izteku koncesijske pogodbe, se za skrajni rok za prenos rudarske pravice šteje datum, do katerega je sklenjena koncesijska pogodba.

(4) Ne glede na prvi odstavek tega člena je v primeru, ko ministrstvo, pristojno za rudarstvo, na podlagi razpoložljivih podatkov v zbirki rudarskih podatkov iz 14. člena tega zakona ne more ugotoviti mej pridobivalnega prostora, ki je predmet prenosa rudarske pravice za izkoriščanje, ali zbirka ne vsebuje vseh dokumentov, ki jih določa ta zakon, prenos rudarske pravice za izkoriščanje mogoč šele po ugotovitvi mej pridobivalnega prostora in dopolnitvi zbirke z manjkajočimi dokumenti. Prenosnik, če ta ne obstaja več pa prevzemnik rudarske pravice, mora v zvezi s tem ministrstvu, pristojnemu za rudarstvo, predložiti vse podatke in dokumente, s katerimi razpolaga. Ministrstvo, pristojno za rudarstvo, si za potrebe ugotovitve mej pridobivalnega prostora lahko pridobi podatke tudi iz arhivov lokalnih skupnosti, upravnih enot, ministrstev ter zgodovinskih, pokrajinskih in drugih arhivov.

(5) Ministrstvo, pristojno za rudarstvo, pripravi koncesijsko pogodbo v ustreznem številu izvodov, ki jih v imenu Republike Slovenije podpiše minister, pristojen za rudarstvo, ter jo v 15 dneh od pravnomočnosti odločbe o prenosu rudarske pravice za izkoriščanje pošlje z osebno vročitvijo v podpis prevzemniku rudarske pravice. Za sklenitev koncesijske pogodbe se smiselno uporablja 47. člen tega zakona.

(6) V primeru odprave odločbe o prenosu rudarske pravice za izkoriščanje na podlagi drugega odstavka 47. člena tega zakona se šteje, da rudarska pravica ni bila prenesena, prenosnik rudarske pravice pa ostane nosilec rudarske pravice ter zavezanec za izvedbo sanacijskih rudarskih del, ki jih je treba izvesti, da se odpravijo posledice, ki so nastale pri izvajanju rudarskih del, in dokončne sanacije okolja. Če po izdaji odločbe o prenosu rudarske pravice prenosnik rudarske pravice preneha obstajati, rudarska pravica ugasne, zavezanec za dokončno sanacijo okolja pa postane pravna ali fizična oseba, ki je bila zadnji nosilec rudarske pravice.

(7) Prenosnik rudarske pravice mora prevzemniku predati dokumentacijo iz prvega odstavka 100. člena tega zakona, zapisnik o predaji in prevzemu pa poslati v vednost ministrstvu, pristojnemu za rudarstvo.

(8) Ne glede na prvi in drugi odstavek tega člena lahko skladno z zakonom, ki ureja postopke zaradi insolventnosti, sodišče pri prodaji premoženja stečajnega dolžnika, ki je poslovna celota, kupcu dovoli vstop v pravne položaje stečajnega dolžnika tudi za rudarsko pravico, koncesijo za izkoriščanje mineralne surovine in z njo povezana dovoljenja, pravice najema ali zakupa premoženja in drugih pravic, ki so potrebne za izvajanje rudarske pravice, vendar samo, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

1. pred tem rudarska pravica ni ugasnila na podlagi prvega odstavka 60. člena tega zakona,
2. kupec izpolnjuje vse pogoje za pridobitev rudarske pravice za izkoriščanje iz prvega, tretjega, četrtega in sedmega odstavka tega člena ter
3. ima kupec pravico izvajati rudarska dela na zemljišču tudi za vsa preostala zemljišča ali dele zemljišč, ki ležijo znotraj rudniškega prostora in niso predmet prodaje premoženja stečajnega dolžnika, za celotno obdobje veljavnosti koncesije.

(9) Sodišče v obrazložitvi sklepa, s katerim ugotovi, da kupec vstopa v pravne položaje stečajnega dolžnika kot univerzalni pravni naslednik, navede, na podlagi katerih dokazil ugotavlja, da kupec izpolnjuje tudi pogoje, predpisane po tem zakonu. Sklep sodišče vroči tudi ministrstvu, pristojnemu za rudarstvo.

(10) Sodišče dokazila o izpolnjevanju pogojev iz osmega odstavka tega člena pridobi po uradni dolžnosti. Od ministrstva, pristojnega za rudarstvo, sodišče pridobi:

- podatek iz 1. točke osmega odstavka tega člena o obstoju rudarske pravice,
- podatek o poravnanih dospelih obveznostih iz 2. točke tretjega odstavka 6. člena tega zakona in
- podatek iz četrtega odstavka tega člena o ugotovitvi mej pridobivalnega prostora.

(11) Pravni posli, sklenjeni v nasprotju s tem členom, so nični.

142. člen (prekrški)

(1) Z globo od 10.000 do 30.000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba, samostojni podjetnik posameznik in posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost:

1. če opravlja dejavnost izvajanja rudarskih del, pa ne izpolnjuje predpisanih pogojev (22. člen);
2. če izvaja raziskovanje mineralnih surovin brez dovoljenja za raziskovanje (prvi odstavek 28. člena);
3. če izvaja izkoriščanje mineralnih surovin brez koncesijske pogodbe (prvi odstavek 67. člena);
4. če ne izdeluje rudarskih načrtov in kart na predpisani način (tretji odstavek 72. člena);

5. če izvaja rudarska dela brez upoštevanja zadnjega stanja rudarske tehnike in zato nastanejo škodljivi vplivi na okolje (peti odstavek 72. člena);
 6. če izvaja rudarska dela, koder obstoji nevarnost za življenje in zdravje ljudi, za promet, sosednje objekte ali okolje, brez potrjenega rudarskega projekta za izvedbo (šesti odstavek 72. člena);
 7. če izvaja zahtevna rudarska dela v nasprotju s tehničnimi predpisi, predpisi o varnosti in zdravju pri delu ter varstvu okolja (sedmi odstavek 72. člena);
 8. če ne izvaja predpisane kategorizacije glede na obstoječe nevarnosti in ne določa stopnje nevarnosti zaradi škodljivih pojavov plina, vode in drugih nevarnih lastnosti na predpisani način (enajsti odstavek 72. člena);
 9. če ne zagotavlja izvajanja in nadzorstva nad izvajanjem tehničnih predpisov in predpisov s področja varnosti in zdravja pri delu (prvi odstavek 75. člena);
 10. če ne organizira službe za varnost pri delu in ne zagotovi, da naloge zdravstvenih ukrepov v zvezi z varnostjo in zdravjem pri delu opravlja pooblaščen zdravnik (drugi odstavek 75. člena);
 11. če pred začetkom del ne izdela splošnega akta o varnosti in zdravju pri delu (peti odstavek 75. člena);
 12. če ne organizira reševalne službe na predpisani način (prvi odstavek 76. člena);
 13. če ne omogoči projektantski nadzor nad izvajanjem rudarskih del po potrjenem rudarskem projektu za izvedbo (četrti odstavek 78. člena);
 14. če po zaključku izvedbe zahtevnih rudarskih del ter pred začetkom njihove uporabe, ne opravi interni strokovno tehnični pregled (prvi odstavek 94. člena);
 15. če o opravljenih strokovno tehničnih pregledih in vzdrževanju izvedenih rudarskih del, zgrajenih rudarskih objektov, montiranih rudarskih postrojev in obratovanju rudarske infrastrukture ne vodi evidence na predpisani način (peti odstavek 94. člena);
 16. če izvaja hidravlično lomljenje (drugi odstavek 6. člena);
 17. če rudarskih del ne izvaja skladno z rudarsko tehnično dokumentacijo (prvi odstavek 102. člena).
- (2) Z globo od 500 do 3.000 eurov se kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe in odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka.
- (3) Če stori prekršek iz prvega odstavka tega člena pravna oseba, ki se po predpisih, ki urejajo gospodarske družbe, šteje za srednje veliko gospodarsko družbo, se kaznuje z globo od 20.000 do 70.000 eurov, pravna oseba, ki se po predpisih, ki urejajo gospodarske družbe, šteje za veliko gospodarsko družbo, pa se kaznuje z globo od 30.000 do 200.000 eurov, odgovorna oseba pravne osebe, ki se po predpisih, ki urejajo gospodarske družbe, šteje za srednje veliko in veliko gospodarsko družbo, pa se kaznuje z globo od 1.000 do 10.000 eurov.